

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

"EDINOST"

1849 W. 22. St.

Telephone:

Canal 98.

Chicago, Ill.

ČEŠČE

ZA RESNICO

IN PRAVICO.

Izbaja dvakrat na teden.
Valja za celo leto \$3.00
Published every weekly.
Subscription \$3.00 yearly.

ŠTEV. (No.) 72.

CHICAGO, ILL., TOREK, 13. SEPTEMBRA, 1921.

LETO (VOL.) VII

Published and distributed under permit (No. 350) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office at Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

AMERIKANSKE NOVICE

DVA STRAŠNA UMORA V CHICAGO.

V Chicago, Ill. so našli pretekli teden v potoku Des Plaines mrtvo truplo nekega moškega, ki je bilo zelo razmesarjeno in vrat prerezan od ušesa do ušesa in roke so bile uklenjene s policijsko verigo, s kakoršno policaj uklene hudodelca k svoji roki, da ne more uiti. Ko so izvedeli, da je to prodajalec avtomobilov Packard Car Co. Dougherty, padel je sum takoj ne nekega 23 let starega fanta, Harvey Churcha, ki je prejšnji dan kupil od te kompanije avtomobil za \$5.300 in bi jo imel plačati v denarju. Detektivji so šli takoj v hišo tega mladeniča in res so našli v kleti veliko krvi, našli so krvavi kolček, s kakoršnim igrajo naši fantje ba. Tudi več listin dveh prodajalcev te kompanije Bernarda J. Dougherty in Karla Ausmusa so našli tam. Takoj so začeli detektivji iskati še za drugim prodajalcem, katerega so pogrešali od prejšnjega dne. Ko so prišli v garage — v hišico za avtomobile, opazil je detektiv, da je opeka pod avtomobilom na novo razkopana. Njegovo vešče oko mu je takoj povedalo, da tu ni nekaj v redu. Zakaj je nekdo kopal samo pod avtomobilom? Takoj je ukazal odpeljati avtomobil proč in kopati. Ko so prišli nekako tri črevlje globoko, zadeli so na mrtvo truplo Ausmusovo. Mladi fant Church je bil takrat v Adamsu, Mich., kamor se je odpeljal s svojo materjo takoj po umoru. Takoj je policija telefonično ukazala policiji v Adamsu, da ga aretirajo in privede nazaj, kar se je tudi zgodilo. Church je v začetku odločno tajil, da nič ne ve o umoru. Toda ko je šel čez tako zvan "tretji degree" preiskovanja, ko so ga skoraj 24 ur neprenehoma izpraševali in ko je bil duševno že popolnoma utrujen, so ga peljali še k potoku, kjer je vrgel truplo v vodo in potem v klet, kjer je ubil oba in potem še k grobu, v katerega je zakopal Ausmusovo truplo, in slednjič v mrtvašnico kjer je moral gledati razmesarjeni trupli obeh svojih žrtev, — je priznal. Izpovedal je, da je šel h Packard Co. in se tam pogajal za avtomobil v ceni \$5.300, katerega je rekel, da bo plačal v denarju. Zato sta mu pretekli četrtlet oba prodajalca, Dougherty in Ausmus pokazala karo šla z njim dalje časa po mestu ž njo, da jo je videl, kako vozi. Ko so v prodajalni sklenili vso pogodbo in je Church vse podpisal, šli so skupaj na Churchov dom, kjer je obljubil, da bo plačal v denarju. Toda tam se je začel nekako čudno obotavljati. Oba trgovca sta pustila avtomobil pred hišo in vsi trije so stopili v hišo. Church je šel iz "parlorja" proti kuhinji. Ker se je pa Dougherty začelo dozdevati njegovo vedelje sumljivo, šel je za njim. O tem je izpovedal.

Church: "Rekel sem Doughertyju, da moram iti v klet. Nisem mu pa povedal, po kaj. Začel sem iti po stopnicah v klet in Dougherty mi je sledil. Moj namen je bil, da bi v kleti še enkrat dobro premislil, kaj naj storim in Mr. Dougherty mi je sledil. Jaz sem šel naprej in on je šel za mano, prav tik za menoj. Tu v kleti sem pobral samokres in v prostoru, kjer imamo pralnico, sem pobral samokres. Nastavil sem ga naravnost proti njemu in mu ukazal, da moram stopiti v dotični prostor. Ko je stopil v prostor, sem mu uk-

zal, naj dene roke zadaj navskriž. Ko je to naredil, sem mu jih uklenil v policijsko verigo."

Ko ga je tako uklenil, vzel je z njegovim hrptom vrv, naredil zanjko in jo vrgel svoji žrtvi za vrat in tako hitro in tako močno zategnil, da ni mogel več zakričati in da se je vrv zajedla v kožo in jo pretrgala od ušesa do ušesa. Dougherty je padel na tla. Kri mu je zelo tekla iz rane. V tem je vzel kolec in ga udaril po glavi, da ga je ubil.

Njegov tovariš Ausmus je začel sumiti, kaj se je zgodilo s tovarišem in je šel iz "parlorja" proti kleti. Tu ga je že srečal nesrečni morilec. Nastavil je tudi njemu revolver in mu velel, da je moral iti v klet. Tu mu je ukazal, da se je sklonil in mu je zvezal roke in noge skupaj. Ko je bila žrtev tako povezana, da se ni mogel ganiti, vzel je drugi kos vrv in mu je zadržnil za vrat, da ga je zadušil. Ko je izvršil ta svoj dvojni krvavi zločin, šel je mirno k materi, se vozil okrog po mestu. Zvečer je pa skopal jamo v "garagi" in zakopal tam eno truplo, ker je bila jama premajhna za oba. Drugo truplo je pa zjutraj ob treh peljal v potok.

To je najkrutejši umor, kar se jih je kedaj zgodilo v mestu Chicago, dasi se je vsako leto najmanj 400 zgodi.

NOV GOVERNER ZA PHILIPINE.

General Wood je obvestil predsednika Hardinga, da sprejme službo gubernerja za Philipinske otoke. Kakor znano je pred nekaj meseci poslal predsednik Harding generala Wooda na Philipine, da bi preiskal, ali so tam razmere že take, da bi se Philipinom brez nevarnosti za notranji mir in red dala neodvisnost. General je poročal, da narod še ni zrel, da bi sam sebe vladal. Sedaj je bil Wood imenovan gubernerm otokov.

RUSKO PLEMSTVO V AMERIKI.

New York. — Od kar je nastala ruska revolucija do danes, je vse plemstvo rusko bežalo, kamor je moglo. Največ jih je sedaj v Ameriki in po New York kar mrgoli raznih ruskih knežinj in knezov. Seveda so si mogli rešiti le golo življenje in si morajo sedaj služiti z delom svojih rok vsakdanji kruh. Tako je vedno več in več raznih brivcev po hotelih ali raznih peričnikov, kondukerjev, ki so bili še pred nekoliko leti rusko plemstvo.

MESARSKE ZNIŽANE PLAČE.

Nekako dvestotisoč mesarjem bodo mesarske kompanije znižale s 15. septembrom plače. Predsednik ameriške delavske federacije Mr. Gompers bode prišel osebno v Chicago, da bode vodil pogajanja z lastniki. Bil je tudi pri trgovskem tajniku in se z njim posvetoval. — Upanje je, da bodo našli pot, po kateri se bode zabranila kaka morebitna stavka.

RDEČKAR OBDOJEN.

Neki Schlaman, rdeči žid, ki je podpisal eno milijardo trgovskih pogodb v Chicago v imenu "sovijetne vlade" ruske, je bil obsojen z radi vohunstva in radi goljufije. Schlaman je sprejemal velike svote od raznih trgovcev za pogodbe, katere je sklepal za svoj žep. Dognalo se je, da je Schlaman navaden slepar, da je dobil v roke za kak način pooblastila sovijetne vlade in trgovci so mu vrjeli.

NAJBOLJŠA KRAVA V WISCONSINU.

Mr. Vandred, lastnik Oak Lawn Farme, v Dun County No. 1, ima kravo, ki je najboljša krava cele države Wisconsin. Ta krava je dala 15.440 funtov mleka, na katerem je bilo 726 funtov surovega masla (putra). Snedla pa je v tem času (v enem letu) 5.420 funtov "silage", 2.200 funtov sena, 470 funtov ovsu, 80 funtov otrobov, 244 "cil Meal", 1.540 funtov umetnega mlekarkega "futra" in je bila 133 dni na paši.

PROTI FANATIZMU.

Nobena reč ni nevarnejša med ljudstvom, kakor je fanatizem. Zadnje čase se je začela raširati po Ameriki nova organizacija fanatikov, kispred vsem proti katolikom, potem proti zamorcem in proti udom, imenujejo se Ku Klux Klan. V Chicago so začeli preiskovati to organizacijo, kajti ta organizacija je znana iz časov po državljanski vojski tako, kakor so naši rokovanjaci po francoskih vojskah. Državni pravdnik v Chicago je začel preiskovati pravila in ustavo te organizacije. Toda dobil je svarilno pismo, naj takoj preneha, ker drugače "naj se zavaruje za večje svote za smrt."

ZNIŽANE CENE ZA AVTOMOBILE.

Ford je zopet znižal cene za svoje avtomobile. Za njim sta se takoj oglašji Overland in Chevrolet kompaniji, ki sta enako znižali cene svojim "karam." Cene Fordovim karam sedaj so: Runabouts \$325, touring cars \$355, truck \$445, coupe \$895, sedan \$660.

PODRAŽENA LOVSKA LICENCA.

Za državo Michigan je letos podražana lovska licenca na srne na \$2.50. Lanj je bila \$1.50.

STRELA JU UBILA.

Washington, D. C. — F. Hausman in Miss L. Shepherd sta šla po mestnih ulicah, ko se je ulil dež in je prihrula neyhta nad mesto, ga bi ušla plohi vsaj za silo, stopila sta tik Bele hiše pod neko drevo. Toda komaj sta dobro tja stopila, ko je strela udarila v drevo in oba ubila.

ŽELEZNICE SKRILE DOBIČKE

Ker jih vlada pritiska, da bi znižale prevoznino, železnice se pa upirajo, so železniški magnatje prikrili vladi velike dobičke, katere so naredile zadnje fiskalno leto. Baje ti dobički znašajo nad \$200.000.000. To trdi Mr. C. Reed, član Kansaške Utilities komisije. Mr. Reed je zastopal zapadne farmarje in delavce, ki so zahtevali od železnic, da znižajo prevoznino za žito in za seno. Pravi, da so te železnice imele leta 1920 največje dobičke v zgodovini svojega obstanka.

PROTI HIŠNIM POSESTNIKOM

Chicago, Ill., 1. sept. — Danes je naredilo več sto hišnih posestnikov jako velik in dolg obraz, ko so prišli pred odbor "of review" davkov in so izvedeli, da jim je odbor zvišal davke primerno povišanju najemnine, katero so zvišali svojim strankam. Vsi ti hišni posestniki so bili obtoženi, da so bili "veržniki" ali izkoriščevalci, ki so preveč povzdignili najemnino.

2.000 GALONOV VISKE ZA PLENJENE.

Chicago, 29. avgusta. — 2.000 galonov viske je bilo zaplenjene na po-

staji železnice Burlington route. Viska je bila poslana iz New Yorka kot "automobil tubes." Cena te viske je bila nekako \$50.000.

V POMOČ ŽIVINOREJCEM.

Živinorejci v Minn., ki potrebujejo finančno pomoč za sedanje čase, so jo dobili od Stock Growers Finance corporation, ki je dala v ta namen 50 milijonov dolarjev na razpolago. Najmanjše posojilo se bode dalo v svoti \$2.000.00. Pod prejšnjimi naredbami so dali največ 5 tisoč dol. Ta podpora bode omogočila farmarjem, da bodo teleta dalje časa ohranili doma in jih pitali, da jih ne bode treba prodajati pod ceno.

V POMOČ MLATIČEM.

V Newburg, Iowa ima ondodna cerkev precej primeren "basement" pritličje. Da bi bila mlata vsepešnejša, sklenile so farmarske žene, da bodo v tem pritličju kuhale celi čas mlata, da bodo mlatici, ki mlati v okolici v krogu 5 milj, dobili tukaj svoj obed tako brez velike izgube časa. Pet mlatilnic je bilo minuli teden zaposlenih v okolici na njivah. Ko je bilo poldne, bilo je dovolj avtomobilov pripravljenih pri mlatičih, ki so jih odpeljali v cerkveno pritličje, kjer so dobili obed.

VELIKE IZGUBE FARMARJEV.

Kakor poročajo vsi izvedenci v naših farmarskih razmerah bodo letos naši farmarji veliko izgubili radi nizkih cen živil. Leta 1916 je naredil vsak famar nekako \$5.00 čistega dobička na vsak akker zemlje v North Dakoti. Letos bode pa izgubil najmanj tri dol. na akru. Še eno leto tako, pa je naše farmarstvo v veliki nevarnosti.

PROTI GOZDNIM POŽAROM.

Dve kompaniji narodne garde je bilo poslanih iz St. Pavla v severno Minnesota, da bodo pomagali pogasiti gozdni požar, ki je nastal blizu McGrath in Aitkin okrajih. Zadnje nedelje je nastal velik veter, zato so se bali, da bi se ogenj ne razširil tako, da bi ga ne mogli kontrolirati. Sploh se boje na severu novega velikega gozdnega požara, kakoršnih je bilo zadnja leta že več, ki so toliko škode naredili po celi severni Minnesoti.

NAŠI DOLGOVI RASTEJO.

Finančni tajnik je naznanil, da so se meseca avgusta zvišali naši dr-

žavni dolgovi za \$151 milijov. 31. julija smo jih imeli \$23,771,237.008.

DEBS BO POMILOŠČEN.

Kakor se trdi iz verodostojnih virov, ne bo dolgo, ko bode Debs pomiloščen in izpuščen iz ječe, kjer sedi kazen 20 let. Večkrat že se je poskušalo pridobiti predsednika Hardinga, da bi bil izdal generalno amnestijo za vse politične kaznjence. Vendar Harding ni hotel ničesar storiti, dokler mir z Nemčijo ne bo podpisan. Sedaj baje pa ni več daleč čas, ko bode predsednik Harding to naredil.

HARDING PROTI IZKORŠČEVALCEM.

Hotelierji v Washingtonu so se že pripravljali, kako bodo visoko nastavili cene za delegate razoroževalne konference, katero je sklical Harding. Določili so visoke cene. Toda ko je predsednik to izvedel, odredil je, da se naj pripravi del poslopja za mornarico, kjer bodo dobili vsi delegatje stanovanje brezplačno.

DELAVSKE NOVICE.

Chicago, Ill., 7. sept. — Vse mesto se je oddahnilo, ko so časopisi poročali, da je sodnik Landis vendar enkrat podal svojo sodbo in določilo glede delavskih plač. Že od aprila so se stavbene in stavbinske unije pogajale za nove pogodbe in nove plačilne lestvice. Toda nikakor se niso mogli zjediniti sami. Izvolili so si sodnika Landsa za svojega posredovalca. Sodnik Landis je sprejel to nevarno službo in vzel ga je cele stiri mesece, da je proučil dovolj celo vprašanje in celo gospodarsko situacijo, da je lahko podal svojo odločitev. Nad 30 milijonov dolarjev vrednosti v stavbah je čakalo te od- (Nadaljevanje na 2 strani.)

NAZANIL IN PRIPOROČILO

Rojakom Slovencem v Chicagi, So. Chicagi, Jolietu in po vsej državi Illinois, naznanjamo, da jih bo te dni obiskal naš zastopnik Mr. Leo Mladich, kateri je poblaščen pobirati narodnino za naše liste Ave Maria, Edinost in Glasnik Presv. Srca Jezusovega in sploh vse, kakor oglase in drugo, kar je v zvezi z našimi listi. Našim cenjenim naročnikom in dobrotnikom ga najtopleje priporočamo, ter jih obenem prosimo da mu grejo na roko v vseh ozirih. Uprava Ave Maria, Edinosti in Glasnika P. S. J.

SEDAJ JE ČAS!

..Da, sedaj je čas, da se spomnimo svojih sorodnikov v domovini in jim pošljemo kak dar, kajti jugoslovanske krone se tako nizko padle, da je vredno sedaj se poslužiti te prilike in poslati domov denar sedaj!

Poslužite se pa pri tem samo svojega delavskega podjetja "Edinost", in pošljite po tem podjetju, ki je popolnoma varno in zanesljivo. Vsak, kedor je poslal po tem podjetju, vsak je bil zadovoljen.

Zastopniku svetujte vsakemu naše podjetje in jim pomagajte pri pošiljanju denarja na naše podjetje!

Delavci, podpirajmo svoje delavsko podjetje!

Cene se ravna po najnižjem dnevnem kurzu.

Za jugoslovanske krone:		Za italijanske lire:	
500 kron\$ 3.00	50 lir\$ 2.60
1,000 kron 5.90	100 lir 5.10
5,000 kron 28.50	500 lir 24.00
10,000 kron 56.00	1,000 lir 48.00

Pisma naslovijajte:

EDINOST

1849 W. 22nd Street

CHICAGO, ILL.

ločitve, tako tudi šola sv. Štefana. Mi bi bili začeli zidati že maja meseca. Toda noben kontraktor, stavbenik ni hotel sprejeti dela. S tem, da smo čakali do sedaj, smo prihranili najmanj 25 tisoč dolarjev, ker bo stavba sedaj toliko manj stala, kakor bi pa maja meseca, ko so bile še stare plače. Samo pri delavskih zidarskih plačah smo prihranili deset tisoč. — Sedaj se bode precej dela zopet odprlo po mestu in upamo, da bode to znatno zmanjšalo brezposlenost. Nove delavske plače raznih unijskih delavcev so jako zmerno določene in upamo, da jih bodo z veseljem sprejeli kakor vsi delavci, tako stavbeniki. — Izdal je tudi več družih določb, ki bodo znatno znižale stavbinske cene v Chicagu. Tako je odločil, da ima pravico vsak stavbenik, tudi ako ni Chicažan, sprejeti katerokoli delo v Chicagi. Enako sme gospodar sam pomagati pri delu, kar bo pomenilo, da sme tudi vsak posamezni delavec sprejeti kako delo, ako hoče in ni treba za to dovoljenja stavbinske unije.

PRAZNOVANJE DELAVSKEGA PRAZNIKA.

Letošnje praznovanje Labor Day-a, delavskega praznika je bilo jako mirno brez navdušenja. Sedanje različne delavske in gospodarske razmere ameriške so bile uzrok temu. Delavstvo ne dela že mesece zato nima denarja za razne nepotrebne stvari. Saj ga še za kruh manjka. Vendar pa vsako leto ta praznik bolj krepko povdarja ameriški javnosti potrebo, da se prej ko preje uredi delavske razmere zastalno, ne samo od meseca do meseca. Dokler ne bodo stopili skupaj delavci in delodajalci in ne bodo gospodarji dali nam delavcem naših pravic, katere imamo, da bomo dobili stalnega kruha in seveda za stalno delo, tako dolgo bodo vedno nemiri. Kakor se je izrazil minister za delavske razmere, ni dovolj, da dobi delavec plačo, da se preživi, temveč ima pravico do plače, da si bode tudi kaj prihranil. Sedaj pa si delavec ne more nič prihraniti. Nekaj časa dela, si kak cent prihrani, potem ga pustijo pa brez dela toliko časa da zapravi vse, in zopet nima nič. To so nezdrave razmere.

CENE MESU.

Washington, D. C., 8. sept. Cene mesu so padle znatno in bodo še bolj padle ta mesec, kakor mislijo poznavatelji te trgovine. Vendar cene padajo samo za "whole sale," to je za meso, katerega kupi trgovec v večji skupini. Drugače so cene iste.

ZDRUŽENE DRŽAVE IN LIGA NARODOV.

Geneva, Švica, 8. sept. — Angleški zastopnik, Lord Robert Cecil, se je izrazil pri konferenci lige narodov, da sasamo Združene države uzrok, da liga še ni izvršila tega, kar bi bila imela izvršiti do sedaj, to je, da ni uredila mandatov. Osem točk je navedel, glede katerih niso mogli naprej radi stališča, katerega so zavzele Združene države. Tehosem točk je: 1. razoroženja sveta. Združene države so sklicale posebno konferenco glede tega. 2. Mandati. Združene države hočejo natančno vedeti, kaj se razume pod mandatom. 3. Vprašanje, kako bi Avstrijo finančno postavili nazaj na noge. 4. Mednarodno sodišče, ki naj sodi v mednarodnih razporih. 5. Trgovina z opijem. 6. Belo suženjstvo. 7. Mednarodni zdravstveni urad. 8. Naseljenjstvo.

SKRB ZA BREZPOSLENE.

Chicago, Ill., 8. sept. — Brezposelnost vidno narašča med Chicažkim delavstvom, tako da se je začelo že mesto bati, kaj bo, ako bo tako dalje šlo. Nekako 350 tisoč ljudi je že brez dela do sedaj. Sestavil se je za to poseben odbor meščanov, ki bode skušal doseči, da se začne z vsemi popravami in novimi stavbami, katero namerava mesto Chicago izvršiti v najbližnji bodočnosti, da se začne takoj. Na ta način bode dobilo najmanj polovico teh brezposelnih delavcev dela in seveda tudi jela.

RAZGLED PO SVETU

Koliko milijonov ima Amerika. Te dni je izšla knjiga, ki obsega 400 strani in je v njej priobčeno nekaj podatkov iz milijonarskega sveta. V Ameriki je samo 28.226 milijonarjev. Od teh jih je 5 s preko 5 milijonov dolarjev letnih dohodkov, 9 s 4—5 milijonov, 14 siromakov s 3 milijoni in 34 med 2—3 milijonov. Rockefeller je plačal prošlo leto davkov malenkost okroglo 33 milijonov dolarjev. Zato je Etbini stopil na milijonarski svet.

Mednarodni sociološki kongres se bo vršil od 9. do 16. oktobra t. l. v Turinu. Poleg mnogo drugega je na dnevnem redu točka o mednarodni delovni zakonodaji in o novih odnošajih med kapitalom in delom. Dalje točka o ulogi ženske pri reševanju gospodarsko-socialnih vprašanj.

Vprašanje Baroša in Reke. Dne 10. avg. se je vršila seja ministrskega sveta. Ministrski predsednik Pašič je poročal o razgovorih in o misliji predsednika reške vlade Zahelle glede luke Baroša in o razmerju reške države do Jugoslavije. O poročilu se je živahno debatiralo in so posamezni ministri dali svoje mišljenje. Pašič je končno dejal, da so vsaka pogajana z zastopniki Reke nemestna, dokler se ne izvrši definitivna organizacija reške vlade.

Velika poneverba. Ogrski splošni posojilnici v Budimpešti je Schoenfeld Ign. poneveril za 300.000 K vrednostnih papirjev. Poleg tega je ostal še 40.000 K dolžan. Pobegnil je baje v Jugoslavijo.

Zdravstvena senzacija. Iz Njujorka poročajo: Zdravniki so pred kratkim pri operaciji napravili štiri šive v srce 16letnega Franka Farino, ki se je po nesreči zabodel z jako konicastim nožem. Dve urj po operaciji je deček že zamogel sedeti, in zdravniki upajo, da bo okrevāl.

Nesreča na morju. Brezlična vest parnika "Aniox" javlja, da se je parnik "Alaska" potopil. Pri tem je baje mnogo ljudi prišlo ob življenje. San Francisco. Parnik "Alaska", ki je imel na króvu nad 200 potnikov, se je na višini uroke v Kaliforniji potopil. Neki parnik, ki je prihitel na pomoč, je rešil dva čolna, napolnjena s potniki potopljene ladje.

POLJSKI AMERIŠKI KATOLIKI ZA RUSIJO.

Zveza poljskih katolikov je začela veliko akcijo med Poljaki cele Amerike za pomoč Rusiji. Več milijonov upajo nabrati in poslati jih v Rusijo. Poljski škof Rode, ki je prav kar prišel iz Poljske, kjer je bil na obisku svojega rojstnega kraja, je poročal, da pride vsaki dan več tisoč ruskih beguncev iz Rusije na Poljsko. Ti siromaki pridejo v toliki revščini in v tolikem pomankanju, da jih vlada iz usmiljena ne more zavrniti. Boljševiški narodni "prijatelji" so jim vzeli vse, kar so imeli in si med seboj prijateljsko razdelili. Toda ljudstvo pa ni dobilo nič drugega kot lakoto in revščino.

Kristan, živijo boljševizem!

IRSKA.

Dublin, 8. sept. — Na noto, katero je poslal republikanski irski parlament ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeu glede miru med Irsko in Britanijo, je odgovoril ministrski svet s posebno noto danes, v kateri pravi, da vabi zastopnike irskega parlamenta v London na posebno konferenco, katero bodo imeli skupaj s celim ministrskim svetom 20. septembra. Vendar pa se bode ta konferenca vršila na podlagi načela: "Da se dovoli Irski vse, samo v okvirju Angleške vlade, to se pravi, da mora ostati Irška del angleške države." Kako si Lloyd George mišlji svobodo in neodvisnost Irske v "okvirju tuje sovražene države," ni

povedal. — Pač vedno stara Angleška taktika.

Spomenica Lloyda Georgea se različno komentira na Irskem. Vendar splošno prevladira mnenje, da je s tem George pokazal vsaj malo dobre volje, ko je pripravljen se posvetovati.

The Daily Mail piše, da je Lloyd George povedal ministrom pri posvetovanju, da je Irska situacija silno resna, tako kakor še nikdar preje, da je država v nevarnosti, ako se ne najde izhoda iz te zagate. Vsi so tega menja, da žele republikanski voditelji Irske doseči plebiscit, da bi se cela Irska kot skupina odločila kaj hoče.

Belfast, 8. septembra. — Vsi zaigrizeni Ulsterijanci se hitijo oboroževati za vsak slučaj, ker so odločeni, da se bodo ustavili s silo, ako bi se jih hotelo priklopiti katoliškemu delu Irske.

Lakota in kolera v Rusiji postajata dan za dnem groznejši. Uradna poročila govore, da umrje vsak dan 25.000 ljudi za lakoto, 50.000 pa jih pobere kolera. Ljudstvo je popolnoma izgubilo glavo in se vali preko Ukrajine proti poljskim in ruskim mejam. Po potu oropa vse, kar doseže. Izmed njih so vstali "preroki," ki oznanjajo konec sveta in pozivljajo ljudi, naj zato vse uničijo. Kljub tej grozni nesreči, katero je zakrivila nad nesrečno Rusijo nespodobna in samo za lasten žep skrbeča vlada, grozi vojni minister Trocki z novo vojno Evropi. Najbrže pa so to zadnje obupne grožnje umirajočega boljševizma.

Anglija ima težko bodočnost pred sabo. Prebivalstvo se hitro množi, sama še od daleč toliko ne pridela, da bi zadostovalo, njena industrija radi velike konkurence zaostaja, njeni dolžniki so brez denarja, odkod naj vzame, da bo preživljala svoje ljudi?

Kaj se pripravlja na vzhodu? Trocki je na eni zadnjih sej Vseruskega Izvrševalnega Odbora silno napadal kapitalistično zapadno Evropo in njene kolonije. Izvajal je: "Sovraštvo Evrope proti nam se bo maščevalo najprvo na Poljski, kajti tej državi bo namenjen naš prvi udarec. Poljska ni izvršila obljube, dane nam v Rigu, zato mora biti kaznovana. Neposredno za tem bomo začeli vojno z rumunskimi boljari, kar nam bo prineslo živeža, ki ga nam zdaj manjka." Iz tega sledi, da se Rusija pripravlja na nov, velik napor na novo vojno, ki naj prinese gladujočim množicam kruha. V notranji politiki so boljševiki bolj popustljivi. Znano je, da so v komiteju za gladujoče tudi socialni revolucionarji in zastopniki buržoazije. Rusija se zvija ponovno v krču in celo ruska oficialna glasila, kakor Pravda, pišejo še enkrat pretresljive članke o boljševizmu in strašijo pred povratkom caristično-buržoazne in reakcionarne vlade. Za slučaj padca boljševizma v Rusiji pa se ravnotako že pripravljata Poljska in Rumunija, da vkorakata v Rusijo...

SPANSKA.

Madrid, 8. septembra. — Španska se pripravlja, da bode napadla Marokance z veliko vojaško silo in jih potisnila nazaj s pozicij, katere so si prodorili zadnje dneve, ko so zmoglavno prodirali dalje.

IZ RUSIJE.

V Rusiji se množi "bel teror," ali "bela strahovlada." Ljudstvo vedno bolj in bolj uvideva sleparstvo rdečkarjev in se oklepa vsakega, ki nastopi proti tej vladi. Tako so sedaj razni ruski plemiči nastopili proti vladi. Tako so sedaj razni ruski plemiči nastopili proti vladi in začelo se je gibanje, za novega carja. Rdečkarji to vedo, vendar trdijo, da je vse to delo tujezemskih oblasti, ki plačujejo drago to propagadno, da bi vrgli sovijetno vlado.

KATOLISKI VESTNIK

TRIJE NOVI ŠKOFJE V AMERIKI.

Sv. oče je imenoval tri nove škofje za Ameriko in sicer so bili imenovani: Rt. Rev. Msgr. John J. Dunn, kancler New Yorkske nadškofije, za pomoznega škofa nadškofa Hayesa. Rt. Rev. George J. Caruana, tajnik kardinala Dougherty iz Philadelphije za škofa v Porto Ricco. Rt. Rev. Msgr. Mihael J. Crane, generalni vikar Philadelphske nadškofije za pomožnega škofa kardinalu Dougherty.

OBA MORILCA DUHOVNIKOV OBDOLEŽENA UMORA.

San Francisco, 7. sept. — Hightower, ki je prišel škofiji povedat, kje je truplo umorjenega duhovnika Fathra Heslina, je obdolžen umora, da je on bil tisti, ki ga je odpeljal in umoril. Policija ga je že tako daleč pripravila, da je priznal, da se je lagal, ko je trdil, da mu je neka ženska Mason povedala, kje je grob. Tudi ni mogel dokazati, kje je bil dotični večer drugje. Vse njegove izpovedi so se izkazale kot laž. — Uzrok umora je bil denar in sovraštvo do katoliške duhovščine, kar kaže posebno pismo, katero je pisal nadškofu, ko je zahteval odkupnino, katere seveda ni dobil. — Tu je nova žrtev onih brezvestnih sleparjev, ki ščuvajo stan na stan, kakoršni so naši slovenski rdečkarji okrog G. S. Gl. N. Prosv. Tu imate ubogo žrtev, katero so takite bresvestni ljudje naščuvali zoper človeka, ki jim nikdar ni nič zalega storil, pa ga je vendar tako brutalno umoril. Te sleparje bi morali pred sodišče postaviti na odgovor poleg žrtve njih fanatizma in sleparstva.

ZA CERKVENO PETJE.

Nadškof Hanna iz San Francisco je poslal v Rim Rev. Edgarja Doyle, ki bode proučeval cerkveno glasbo in bode potem skušal najti način, kako bi se uredilo v nadškofiji San Francisco cerkveno petje. Kakor znano ameriški škofije vedno bolj in bolj žele, da bi se povsodi uvedli samo moški zbori po cerkvenih korih. Velik prijatelj moških zborov je tudi škof Schrems, ki enako želi po vseh cerkvah čuti samo moške zборе.

VELIK KORAK NAPREJ ZA ZBLIŽANJE RUSKE CERKVE.

Nadškof iz Ropp, Mohilev, nadškof vse Rusije, je bil zadnje tedne v Rimu, kjer je dokazal svetemu očetu, da imajo svobodni Slovani velike predsodke proti sveti maši v latinskem jeziku, kajti v jeziku vidijo politično agitacijo za latinske narode zapada. Zato je sv. oče doščil, da bode v prihodnje skušal dobiti duhovnikov, ki bodo imeli sveto mašo v latinskem jeziku in v staroslovenskem. Tako da bode polovico grškega, polovico rimskega obreda.

Glede celibata, pa ostane tudi nadalje pri starem. Da, nasprotno, še strožje se bode zahtevalo od unijskih duhovnikov, da bodo ostali neozenjeni, ker je tako njih delovanje posvečeno potem edino blagru ljudstva, katerega duhovniki so. Je velika žrtev. Vendar kedor noče prineesti te žrtve naj pa duhovnik ne postane.

ZA PRAVOSLAVNE SLOVANE.

V zadnjih vojskinih zmedah je veliko grško katoliških Slovanov pristopilo v pravoslavje. Te dni je prišlo več redovnikov svetega Bazilija v Ameriko in so se naselili v Ramah, Colo., od koder bodo razvili svoje delovanje med Slovani po v Denverju, Pueblo, Ramah, Calhan, Walzenburg in drugih naselbinah države Colorade.

Celo gibanje vodi Rev. Makarij Affendik, iz Colorado Springs, Colo. — Father Affendik je bil rojem Rus, pravoslavne vere. Vendar pristopil je v katoliško cerkev in sedaj krepko dela za pridobljene ostalih pravoslavnih bratov, da bi se vrnili nazaj v kat. cerkev.

SMRT DANSKEKONVERTINJE

V Rimu je umrla danska konvertinija baronica pl. Wedel-Jarlsberg, znana po svoji dobroti. V mladih letih je s soprogom potovala po Evropi in se v Švici po posredovanju kardinala Mermiloda, lausannsko-ženevskega škofa, seznanila s katoliško vero in s svojim možem vred pristopila v katoliško cerkev.

PROTI KRISTJANOM V TURČIJI.

Geneva, j. sept. — Kako strašne reči so počeli Turki s kristjani v Mali Aziji, da bi jih popolnoma zatrli, je čula liga narodov, ko so Armenski zastopniki prinesli svoje poročilo, v katerem zahtevajo svojo svobodo. Cele občine Armencev je bilo poklanih, ženske so polovili in jih porazdelili po turških haremih, armenske otroke so razdelili med turške družine, može pa pobili. In vse to gleda celi svet molče, ne da bi se kaka velesila zganila in zaklicala divjim Turkom, da kaj takega ne bode civilizirani svet dovolil.

Sicer pa kažejo najnovejši dogodki po svetu, da kake pravice na svetu sploh ni več. Kolikor manj je vere, toliko manj je miru in toliko manj je pravice.

Birmingham, Ala. — Hči ministra Stephensena je izpovedala pred preskovalnim sodnikom, kako je sovražila njen oče katoliško cerkev. Večkrat se je baje izrazil, da "želi, da bi mogel postaviti bombo pod cerkev sv. Pavla (t. j. katol. v Birminghamu)." Rekel je tudi velikrat, da želi, da bi šla cela katoliška cerkev "v pekel!" — Tudi ta siromak je žrtev ščuvanja proti verski, ločinki. Kolikrat berete, kako je katoliška cerkev in katoliška duhovščina ozkosrčna in nestrpna do drugoverceev in brezverceev. Tu imate dokaz, kako velika laž je to! Tu imate dokaz, da je ravno nasprotno res, da je sv. cerkev tolerantna in svobodoljubna, da pa so njeni nasprotniki nestrpni in fanatični, ki ščuvajo proti cerkvi in proti duhovščini in porivajo morilna orožja v svoje žrtve, zlasti one, ki so manj inteligentni, ki ne znajo sami presoditi, kaj je res in kaj ni res, kaj je prav in kaj ni. Zato bi naj vlada take sleparje vse polovala in požaprla, kajti nevarni so javni varnosti in javnemu redu. Kam pa pridemo, če se bomo začeli pobijati kar na cesti, kakor divje zveri. Je to človeško? Nikakor!

Verskim in narodnim nasprotnikom v spomin. V mestu Friburgu v Švici je ob priliki Kanizijeve slavnosti izpregovoril predsednik mestnega sveta Marcel Weid sledeče besede: "Sedanja vlada hodi ista pota, kakor ona vlada, ki je skupno z blaženim Kanizijem utemeljila srečo Friburga. Ljudstvu se mora ohraniti vero in pred vsem skrbeti za dušni blagor, drugo še le pride potem na vrsto. Zato pa vlada deluje roko v roki z duhovsko oblastjo."

IZ DUHOVSKIH KROGOV.

Srečno so se vrnili iz Evrope duhovniki Rev. Dr. J. Seliskar, profesor semenišča v St. Paulu, Rev. John Trobec, župnik iz Rice, Rev. Jos. Trobec iz Little Falls, Minn. Kličemo jim vsem dobrodošli nazaj v našo sredo!

Rev. Jos. Polak, slovenski ameriški duhovnik, je šel v domovino, kjer je v svojem rojstnem kraju obhajal svojo srebrno sv. mašo. Naše iskrene častitke!

Rev. Dr. Hugo Bren OFM, urednik Ave Maria, nam sporoča iz Denverja, da se bolje počuti, da gorski Coloradski zrak dobro vpljiva na njegovo zrahljano zdravje.

Ven. brat Kandid Germek OFM, ki je prišel iz starega kraja, se mu di za nekaj mesecev tu v Chicagu, od koder bode potem odšel v Pulaske, Wis. v novicijate za prvi red. Z njim je prišel tudi mladenic Mr. Andrej Urbanec iz Pittsburga, ki je stopil v red. franciškanov kot kandidat. Obema kličemo dobrodošla!

IZ SLOVENSkih NASELBN.

Springfield, Ill. — Vojaške vaje. Četrty regiment infanterije federalizirane illinojske "National Guard" pod poveljstvom polkovnika Franka Taylor je dovršil prve svoje vojaške vaje v Camp Lincoln pri Springfieldu, Ill. Sedemnajst kompanij z najst sto oficirjev in moštva je bilo utaborjenih šestnajst dni koncem avgusta in začetkom septembra. Trije podpolkovniki, eden major, štirje poročniki in osem narednikov regularne U. S. armade so fungirali kot inštruktorji in nadzorovalci vseh vaj. Regiment je bil razdeljen v štiri bataljone pod poveljstvom treh majorjev in enega podpolkovnika. Vsak bataljon je imel svoj "headquarters company." Razun "Regimental headquarters company" je bila zastopana tudi ena kompanija "service," ena kompanija "howitzer," in ena kompanija "machine gun." Ostale kompanije so bile "rifle companies." Vsaka izmed teh kompanij je imela od šest do osem mož z "automatic rifles." Medical Detachment je bil priklopljen četrtemu bataljonu. Vreme je bilo idealno krasno, čeprav nekateri dni neznošno vroče. Raznovrstne vaje so trajale vsaki dan osem ur. U. S. vojni department je predpisal "schedule" za vseh šestnajst dni. Ob zatonu solnca so se vršile krasne "Dress parades," katerim je potem sledil koncert prost za vojaštvo in številno občinstvo. Božjo službo je opravljal naš rojak štabni poročnik vojaški kaplan France S. Mažir. Celi regiment, razun moštva, ki je opravljal službo na stražah, je imel povelje prisostovati nedeljski božji službi, ki se je vršila na prostem med šotori. Razun vojaškega kaplana ni bilo nobenega Slovenca v regimentu zastopanega. Pač pa je bilo vse vrste drugih narodnosti, osobito Poljakov, Čehov, Nemcev, Ircev in drugih. Po veroizpovedanju je bila približno ena tretjina katoličanov, dve tretjini pa vse vrste drugih ver in never. Med njimi tudi seveda precej Judov. Četrty infanterijski regiment je bil še le pred kratkim organiziran in sicer iz ostankov desetega, devetega, petega in četrtega regimenta. Za mesto vojaškega kaplana se je potegovalo enajst protestantskih pridigarjev, a governor Small in "Committee" obstoječ iz dveh generalov in vseh štabnih oficirjev, se je odločil za katoliškega duhovnika kljub dejstvu, da je moštvo v veliki večini protestantsko. Tako imamo sedaj med štirimi regimenti illinojske pehote dva katoliška duhovna kot vojaška kaplana. Drugi regiment ima Father McDonollija iz Chicage. General-major Bell, ki je s svojim štabom regiment inšpiciral, se je v dolgem pogovoru z Father Mažirjem globoko zanimal za razmere v Jugoslaviji in za razmere Slovanov v Ameriki. Te dni je osmi ali "colored" regiment utaborjen za šestnajst dni vojaških vaj.

Otvorjenje slovenske šole. V torek, dne 6. t. m. po sv. maši z blagoslovom je bila otvorena naša slovenska šola z osmimi razredi. Prvi dan se je prigraslilo trideset otrok več kot lani isti dan. V osmem razredu bo v tem letniku enajst graduantov. Minulo leto jih je bilo šest. Šola je pod vodstvom čistih sester iz reda Predragocene Krvi iz Alton, Ill. Sedaj imamo tri sestre učiteljice. Naše sestre so do sedaj edine v državi Illinois, ki imajo javne "Certificates" državnih skušenj. Šola Sv. Barbare sedaj že daleč prekaša vse druge župnijske in javne šole v Springfieldu. Dokaz temu je dejstvo, da je ena izmed lanskih graduantinj, Miss Johanna Lach, petnajstletna hčerka spoštovanega našega rojaka tSeve Lacha, v svojih študijah v Browns Business College prekosila vse svoje sošolke, ki pohajajo business colleges v šestih velikih mestih v Central Illinois. Njeno fotografijo so priobčili vsi tukajšnji angleški dnevniki. Vodstvo šole Sv. Barbare je v stalni zvezi z mestnim, okrajnim in državnim šolskim sve-

tom v prid naši ljubi slovenski mladini. Slovenci, ki želite svojim otrokom zagurati lepo bodočnost in visoke službe, pošljite jih v šolo Sv. Barbare. Jeden naših slovaških dijakov je letos dovršil college (gimnazij) v Columbus, Ohio, in je sedaj vstopil kot bogoslovec v filozofijo.

Delavske razmere v tukajšnjih premogokopih so v primeri z drugimi kraji zelo povoljne. Skoraj vse jame so skozi celo poletje pridno delale. Naši ljudje zaslužijo lepega denarja. Večina naših rojakov ima sedaj svoje domove lepo opravljene in brez dolga. Kdor v Springfieldu le delati hoče, mu ni treba stradati. Tudi želi se da odpomoči, ker so se naši ljudje mesečni svetlobi in belim mulam v kratkem času privadili.

Poročevalec.

Oakdale, Pa. — Morda bo bravec in bravke Edinosti zanimalo, kako pri nas živimo. Kar se tiče dela v premogorovih se ravno ne moremo posebno pohvaliti. Nekateri obratujejo tri do štiri dni, drugi zopet samo en ali dva dni v tednu, nekaj jih pa sploh popolnoma počiva in čaka, kdaj se bodo začeli za kapitalizem še boljše časi. Isto velja tudi o tovarnah Carnegie Steel korporacije. Sicer obratujejo še dosti povoljno, ali ker plačajo delavcem od 25 do 35 cent. na uro, je umljivo, da oče, ki ima številno družino, težko shaja, ker so po trgovinah cene še vedno iste, kakor so bile med vojno, le nekaj malenkosti je cenejših kot običajno. Brezposelnih ne manjka. Na najboljšem stališču so zaenkrat farmarji, toda tukaj ni slovenskih farmarjev, razen dveh. To sta Mr. John Conić, ki ima svojo farmo v bližini Carnegia in svoje pridelke prav lahko proda; drugi Slovenec, ki ima farmo nedaleč od tukaj v bližini Oakdale in Klif Mine je Mr. Antoni Kebe, ki se tudi prav izvrstno počuti na svežem zraku. Pripomniti moram, da tudi nam včasih zasije solnce veselja. Tako smo na 5. sept. obhajali svatbo na Mr. Kebetovi farmi. Poročil se je Mr. John Stoklem z Miss Frances Keber. Tovariš je bil Mr. S. Jenko, tovarišica pa Miss Antoniette Smith iz Homer City, Pa. Kaj je bilo pripravljene za žejne in lačne, mislim, da ni treba praviti. Pripomnim le, da je bilo vse "first class." Zato so skrbeli Mr. Kebetova "mama," sestra neveste. Zvesto so ji pomagale Miss Josephine Smith, Mrs. F. Mivc in Mrs. M. Komovc. Vsem se v imenu vseh gostov iskreno zahvaljujemo; bili smo izvrstno postreženi in smo se prav dobro zabavali; v prvi vrsti pa gre hvala Mr. Kebetovi družini za prijaznost in vljudnost napram povabljenim in nepovabljenim. Novoporočencema želimo veliko sreče, zdravja in blagoslova v novem zakonskem stanu.

Pozdrav vsem bravcem in bravkam Edinosti!

S. F. J., eden povabljenih.

Eveleth, Minn. — Nesreča za nesrečo obiskuje naše mesto. Komaj se je prerani grob zaprl za tukaj priljubljeni mrojakom Charles Koroščem, komaj si je globoko žalostna vdova z enajsterimi otroci utrnula prve solze bridkega gorja, je že smrt pobrala Mr. Johna Bell. Zaslul ga je plaz zemlje, ki se je vsul v soboto, dne 3. sept. na njega. Njegov tovariš je še o pravem času zbežal in poklital tovariše na pomoč. Ko so ga odkopali, je bil, že mrtev. Ker mi imel nobenih ran na telesu, se domneva, da se je zadušil. Pokojni je bil 38 let star, rodom Italijan in oženjen. Zapuščal vdovo in troje otrok v starosti od 6 do 11 let. Istega dne zvečer se je ponesrečila Mrs. William Brown na takozvanem Boben kornerju, kjer je zelo nevaren ovinek. Mr. W. H. Nichols je zadel s truckom v avto, v katerem se je vozila Mrs. Brown. Preplašena je skočila iz avtomobila in se močno pobila. Nahaja se v tukajšnji Coore bolnišnici in bo baje ozdravela. V nedeljo, dne 4. sept. je bila ubita tu-

kajšna meščanka Mrs. Karne. Smrt jo je zasacila na Hibbingu, kamor se je peljala s svojim možem in sestro, ki je bila šele en teden v Ameriki, na izlet. Pri parku na Hibbingu je hotel voznik pomagati karo nazaj, a zavirača je odpovedala in avto je padel kakih 50 čevljev globoko, v majnersko jamo. Med padcem je skočila Mrs. Karne iz avtomobila in se pri skoku tako nesrečno udarila ob klop, da je na potu v bolnišnico umrla. Mol in sestra sta ostala v avtomobilu in sta bila le malo poškodovana. Pokojna Karne je bila 35 let stara in brez otrok, rodom Finka.

Zadnje sredo je zginil v valovih jezera Esquarabuma blizu Biwabika po Evelethu in celem Ranve dobro znani Charles B. Hoel. Šel se je zvečer ob pol osmi uri kopat v imenovano jezero. Ko ga pa dolgo ni bilo nazaj v kabino, ga je šel njegov spremljevalec in prijatelj Mr. Hatshman. Na klic so prihiteli ljudje iz Gilberta in Eveletha in pričeli iskati iskat. Začel ga je klicati, a vse zapuščeno, ki se če do danes, 10. sept. ni našlo. Poklicali so znanega veččaka, takozvanega "Indian John-a", ki išče truplo po jezeru. Mrs. Charles B. Hoel se je nahajala radi bolezni v Rochesterju, a je bila telefonično poklicana domov. Mr. Charles B. Hoel je bil predsednik na Miners National Bank, član šolskega sveta in je zelo delal za izboljšanje tukajšnjih mestnih razmer. Bil je tudi pri tukajšnjem Commercial Clubu in je svoječasno z laskavimi besedami prav toplo odobral napravo električne ure v zvoniku naše cerkve. Rojen je bil v Rushford, Minn. in se je l. 1902 naselil na Evelethu, kjer je odprl grocerijo, pozneje pa je postal blagajnik v Miners banki, pred par leti pa predsednik imenovane banke. Bil je tudi med Slovenci zelo priljubljen.

Celi Range pretresuje te dni povest o žalostni žalostni, ki se je izvršila zadnji četrtak na Hibbingu. Pozno popoldan je ustrelil Mr. Webb policijskega načelnika Daniela Hay-a, nato detektivskega načelnika Gene Cassidy-a in do smrti pobil William Kohrt-a. Mr. Webba je dal njegov 18letni sin zapreti, ker je s svojimi otroci surovo ravnal in zlorabil svojo 13letno hčerko. Ko so prišli gorj imenovani v njegovo stanovanje, da bi ga odpeljali v zapor, jih je po vrsti umoril in nato zbežal neznamo kam.

Dne 17. sept. se bo vršil tukaj veliki farmerski dan. Vršijo se vsestranske priprave za dostojno pogostitev raznih farmerjev, ki bodo obiskali ta dan naše mesto. Ziralische in zabavo bodo imeli v Recreational buildingu, kjer so pripravljeni brezplačni obed za kakih 400 oseb.

Na oklicih sta Mr. Marco Filipovič in Miss Mary Draško, oba rodom Hrvata. Poročil jih bo dne 12. sept. v tukajšnji cerkvi sv. Družine župnik Rev. Ant. Leskovic. Bilo srečno!

New York, 6. sept. — Season za predstave se bliža. V naši cerkveni dvorani jih je določenih devet in sicer do konca letošnjega leta. Z vne- mo se že na nje pripravljajo, četudi še vedno traja poletna vročina. Prvo prireditve ima dr. krščanskih mater na svoj glavni praznik tretjo nedeljo v septembru, t. j. 18. septembra po popoldanski službi božji. Na glavni praznik društva se bomo kakor vsako leto pripravljali sedem-dnevniko. Družinski večer naših mater je res ljubka in domača zabava cele župnije. Z njimi sodelujejo vsako leto ostala cerkvena društva. Zato je bil tudi vspeh v prid cerkvi vselej zelo dovoljen, tako, upamo, bo tudi letos. Na veselo svidenje pri družinskem večeru!

Poročati moram tudi o dveh nesrečah, ki sta zadeli dve naši družini. V nedeljo popoldne dne 4. sept. smo pokopali 22letnega Adolfa Ferencak, sina dr. Jožefa Ferencak, slovenskega organizatorja pri tukajšnji slamanikarski obrti. Adolf je bil šest let ameriški vojak, bil je tudi v vojski na Francoskem. Zadnji čas je bil pri zrakoplovcih v Md., kjer se je ponesrečil vršec svojo službo,

Pripeljali so ga domov v Brooklyn k starišem. Tovariši vojaki so ga spremljali na zadnji poti na pokopališče sv. Janeza v Brooklynu in mu pri grobu izkazali zadnjo čast s trikratnim strelom iz pušk. Veliko rojakov se je udeležilo pogreba in za slovo je vojak zrakoplovec oblataval grob spustivši se čisto nizko in sipajoč cvetko umrlemu tovarišu. Hudo prizadetim starišem naše sočutje, pokojnemu pa dodeli Bog večni mir!

Druga nesreča je zadela našo družino Peter Vogrič, lastnika Norwood Palace restavranta. Njegov zet Jack Perinič je šel kopat na Cooney Island, kjer je utonil, pa njegovega trupla še niso mogli najti. Pokojni zapuščal ženo in sedem mesecev staro dete. Tudi tem tako hudo prizadetim naše iskreno sožalje, pokojnemu pa sveti večna luč!

Dopisnik.

Barberton, Ohio. — V našem sednem mestu Konmore je dne 2. sept. John Corbin ubil svojo ženo in potem še samega sebe. Potem ko je ustrelil na sebe, je še imel toliko moči da je vršel samokres v sliko na steni in jo razbil. V okvirju je bilo napisanih deset božjih zapovedi z njegovih in njegove ubite žene sliko v sredi. Slika se je razbila, vendar pa so kod v svarilo še ostale nepoškodovane besede "Ne ubijaj!" Koliko vsakovrstnega orožja se porabi od strani protivercev ravno proti božjim zapovedim! Vsi pa bodo kod gori omenj. Corbin obležal enkrat na tleh premagani v boju zoper Boga in kar je božjega.

Kako vsestransko izobrazujejo (?) naši rdeči-brezverci naše ljudi! V enem njihovem listu kateri piše za pouk (?) in izobrazbo, sem nedavno bral: "Kaj bi ljubezen prištevali k plemenitosti i. t. d.?" In zopet: "Vprašajte zdravnika in on vam bo povedal kaj je ljubezen." Bratci, kateri so to pisali so bili toliko zamisljeni v gotovo ljubezen, da so pe- zabili da je poleg nagona, katerega so tam zamenjali za ljubezen še več vrst ljubezni n. pr. ljubezen do žene, do družine, do matere, do domovine i. t. d. Ljubezen, prava ljubezen ni samo plemenita, ona je tudi največji dar, kar ga je mogel dati Bog človeku. Brez ljubezni svet celo obstajati ne bi mogel. Seveda naši brezverci so se šli učiti ljubezni k Trockiju in Leninu. Ta dva sta s pomagači hotela in še skušata napraviti nove vrste ljubezen. Hotela sta spremeniti ženo v stroj potom katerega se bi spravljal na svet nove ljudi. In kot z strojem, tako primer- no se naj bi ravnalo tudi z ženo in se ji izkazovalo iste vrste ljubezen kot jo izkazujemo stroju. Ti hočejo uničiti "materino ljubezen." To je tisto ljubezen, katero pesniki ope- vajo že tisočletja in katera je prinesla že neizmerne žrtve in jih še doprinaša. Odvzeti jo hočejo na ta način da se materam poberejo deteta kmalu po rojstvu in se dajo državi v vzgojo, kot se pobirajo piščeta izpod inkubatorja oz. izpod priprave v kateri se valijo piščanci. Ne smemo se toraj čuditi tem učiteljem našega naroda, da tebe, rojak in rojakinja, pošiljajo k zdravniku, da ti naj on razloži, kaj je ljubezen tvoje- ga moža do tebe in tvoje žene do tebe.

CHICAŠKE novice

Ustanovitev mladeniške oddelka Društva Najsvetejšega Imena preteklo nedeljo večer je bilo nekaj lepega. Cela vrsta fantov je prišla pri večernicah pred oltar, kjer so položili svojo prisego, da bodo ostali dobri katoliških fantje in spolnovali svoje dolžnosti. Pri seji, po cerkveni pobožnosti, se je sklenilo, da se za prihodnji mesec drugo nedeljo priredi takozvani "očetovski večer." Mladeniško društvo in Boys Scouti bodo povabili na malo zabavo in prireditve očete in jim naredili nekoliko veselja. Objednem se bode pa ta večer porabil za to, da se bode povabilo zastopnika "Catholic National Welfare Councila," da nam bo pojasnil namen in pomen te njih

organizacije, da se jim bomo pridru- žili.

Umrl je našemu dobremu faranu Mr. Andrej Batistigu fantiček preteklo nedeljo in bil pokopan, v torek zjutraj. — Naše iskreno sožalje, zalujočim starišem!

Mr. Frank Kozjek je obiskal v Springfieldu svojo hčerko, ki se zdravi tam v "Senatoriju" za bolne na pljučin in je prinesel nazaj veselo novico, da se ji boljša zdravje. — Nadebudni deklici, želimo, da bi se kmalu pozdravila in vrnila v našo sredo.

Dve Slovenci družini sta se priselile v našo naselbino: Družina Jakob Kranjec iz Barberton, Ohio, in družina Junko iz Braddock, Pa. obema družinoma kličemo: dobrodošli.

Štokla se je oglasila pri našem dobrem faranu Mr. Petru Prah in mu zopet pustila krepkega dečka Edvarda. Botra sta bila Mr. in Mrs. Anton Bogolin. — Tudi pri našem dobrem faranu Mr. John Turnarju se je "peč podrla" in ostal je krepk dečko v dar Mr. in Mrs. Turnerju, katerega so krstili za Edvarda. Botra sta bila Mr. in Mrs. Mihael Zver. — Tudi Mr. Jožef Bobič je imel enako "nesrečo" in dobil je v dar krepko deklico, kateri so dali ime Ančka. Botra sta bila Mr. in Mrs. Amalia Bobič. — Vsem skupaj obilo sreče na cesti življenja.

Od nekod. — Vaša izvanjanja v listu "Edinosti" šteje, glede naše "Prosvete" so tako primerna, da jih dve tretjini članstva odobrava in z njimi soglaša.

Jaz sem naročil 225 iztisov vašega lista in sem ga razdelil med svoje prijatelje. Vsi so odobraval, da je res tako kakor pišete. Res sramota za nas, da pustimo, da naše glasilo dela proti Slovanstvu in podpira židovske namene. Če preje kdo še ni videl, da je res boljše vizem samo protislovanska propaganda, katero so Nemci začeli zato, da bodo Slo- vane držali v sužnosti, ta lahko to danes vidi. Kaj je dosegel boljše- vizem v Rusiji? Ali ni lahko sram vse boljše vike, da so toliko krvi pre- lili zato, da so dosegli kaj? Nič! Zato da danes, ko so nesrečno slovansko državo uničili do kosti, ko so Slo- vanstvo pahnili nazaj v sužnost in odvisnost od družih narodov, ta na- rod kot berač prosi kruha in obleke od sosedov. Kedo postane berač? Kedo je tako daleč prišel, da mora pri dobrih ljudeh beračiti. Ali ne boli srce vsakega pravega Slovana, ko vidi, da mora cel nesrečni Slo- vanski narod beračiti in prosjati? Kedo ga je tako okradel? Ali ne židovski nauk, ki se imenuje boljše- vizem. Popolnoma prav pišete, da je boljše vizem imel namen samo slo- vanstvo toliko časa k tlom tišati, da si bodo druge države razdelile plen, da bo Slovan dobil samo brco? In mi članstvo smo tako zaslepljeni, da smo s svojimi žulji plačevali proti- slovansko politiko našega glasila? Ali ni res sramota za nas?

Jaz sem enkrat že pisal na "Pro- sveto" o tem, pa mi niso priobčili dopisa. Seveda, ker se boje resnice. Zato imate prav, da je že res skrajni čas, da se članstvo zganemo in pravimo, ne boste več tako na- prej.

Res, sedaj gorje mu, kedor bi se ganil. Toda enkrat pa bo moralo priti do izbruha.

Bom vesel, če se bo še kak naših članov oglasil.

Altus, Ark. — (Z veseljem prebiram Ave Maria in Edinost in zasledujem, kako se junaško borite proti našim slovanskim "pofarancem," ki ne vi- dijo eno colo od nosa, pa se strašno motijo, da so sami tukaj v Ameriki učeni. Jaz sem eden izmed onih, ki Vam kličemo: Le naprej dokler je še vetra kej! Imate dosti mož in žena za seboj, ki so navdušeni in so Vam hvaležni, da se potujujete za naše kota, Tennessee, Utah in Wisconsin. (Nadaljevanje na 4 strani)

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI

Isjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.
ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Trezno mislečemu član. Slov. N. Jednote.

Da je naše slovensko časopisje v Ameriki v pretežni večini socijalistiško — na sramoto katoliško Slovincem, bivšim in sedanjim, kakor tudi njih voditeljem — je žalostna resnica. Vsaj so vsi trije naši dnevniški rdeči sli pa rdečkasti. Imamo en poltednik in tednik in en mesečnik rdeč.

Vendar ali je pa tudi slovensko ljudstvo v Ameriki v tako pretežni večini rdeče, socijalistiško?

Seveda, ako vzamemo socijalizem kot tak, kakoršen je v resnici. Odločno ne!

Ako vzamemo pa socijalizem kot kakoršnega ga poznamo ameriški Slovenci in kot kakoršnega ga širili njegovi apostoli, potem seveda moramo odgovoriti z odločnim da. Kajti lahko rečemo, da 99 odstotkov naših Slovincem ni pravi o sebi, da so socijalisti, niti, ne vedo, kaj je socijalizem. Kar oni razumejo pod socijalizmom je samo tista krajnska posirovelost, katero so slovenski liberalni časopisi širili po celi Sloveniji že dolga leta. Ko je kak naseljenec postal toliko napreden, da ni več šel v cerkev, da je jedel v petek meso in začel prav roboto kleti in posebno pa če se je znal povspeti, da je rekel duhovniku "far", — pa je bil socijalist. Seveda, da je pa s tem laži socijalizmom okuženega našega naroda v Ameriki najmanj 75 odstotkov, je pa zopet resnica, ki se ne da zatajiti.

Vendar kako je bilo mogoče doseči, da se je Slovensko ljudstvo v Ameriki tako "pordčilo"? da je tako odpadlo od vere in se navzelo te "socijalistiške stranjke"?

Kedor je nekoliko globlje proučeval naše slovenske razmere v Ameriki, ta je našel prav kmalu vir vsega tega.

Te mu je uzrok slabo časopisje, pred vsem pa — Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ako bi si mi to upali trditi sami, bi gotovo glavni odbor te jednote protestiral proti nam in dolžili bi nas, da delamo proti tej jednoti.

Toda prišlo je glasilo te jednote, "Prosveta" in v svoji 210 številki v pozdravnem članku konvencije to povedalo in javno priznalo. Tam čitamo: "Z ustanovitvijo Slovenske narodne podporne jednote je vzporedno vzkliklo še drugo gibanje. Pred vsem so se Slovenci in drugi Jugoslovani pričeli tesneje organizirati v politični delavski organizaciji, to je v socijalistični stranki."

To je dovolj jasno povedano. Hvaležni smo glasilo "Prosveti" za to jasno izpoved. Sedaj vemo, da se je ta podporna organizacija dala nekaterim rdečim apostolom izrabiti in zlorabiti v politične stranjarski namen, kajti vsi vemo in javna resnica je, da je socijalistična stranjka toliko delavska stranjka, kakor je demokratska, ali republikanska in nič več in nič manj. Kajti nihče ne bode utajil, da je vodijo milijonarji kapitalisti, kakor vodijo vse druge naših političnih stranjk. Vsi vemo, da je v Ameriki samo ena prava delavska organizacija — American Federation of Labor, ameriška delavska federacija.

Pripravljamo več člankov, v katerih bomo jasno z dokazji iz zgodovine te največje svetovne delavske organizacije dokazali, da je bila socijalistična stranka največja nasprotnica te organizacije in da so ravno socijalisti prav od začetka njenega obstanka delovali vedno na to, da jo uničijo. Zakaj? Zato ker so hoteli delavstvu koristiti? Nikakor! Zato, ker so orožje v rokah kapitalistov, ki nočejo delavske solidarnosti, ki nočejo delavske edinosti, ker nočejo delavskih koristi, temveč jim je samo za to, da bi delavstvo držali še nadalje v krempljih kapitalizma. To bomo dokazali v teh člankih.

Da, res je! Tako je bilo! Posrečilo se je nekoliko plačanim apostolom socijalizma, da so preslepili članstvo Narodne Jednote in jo upregli v rdeči voz, katerega mora sedaj vleči in mazati s svojimi težko prisluženi denarji žulji.

Da imamo mi prav, je tudi rdeča "Enakopravnost" povedala v več uvodnikih, ko je povedala, da so pri jednotah razni "koritarji", ki izrabljajo jednoto za svoje nenasitne žepe kajti polastili so se je in jo sedaj izrabljajo. "Enakopravnost" je to mislila o narodni in svobodomiselnji jednoti. Mi smo to svoječasno pribili v našem listu.

Poleg tega je narodna jednota tudi krepko pomagala zastrupljati slovenski narod s protiverskimi idejami. Tudi s tem se baha sedaj glasilo "Prosveta." Vendar o tem molčimo.

Na kar pa vnovič opozarjamo članstvo Narodne jednote, je pa proti slovanstvu delovanje, za katerega je delovalo do sedaj njih glasilo, plačano s žulji članstva. Kako se nam smili ubogi bratski slovanski narod — Rusi. Kakor poročajo očividci narod na stotisoče umira za strašno lakoto. Narod, preje tako bogat, pa sedaj prosjači skorje kruha od narodov. Toliko krvi je prelil v svetovni vojski. Zakaj? Kaj je dobil za to? Ves bojni plen so si druge velevali razdelile. Rusija ni dobila nič. Ali ne kaže to jasno, da je boljše viden najet, v Rusijo poslan rabeč, ki drži Slovanstvo k tlom, dokler ga Anglija in Nemčija neboti ukovali v verige za novih tisoč let? Slep je, kdor tega ne vidi.

In ta boljše viden je hvalilo in odobravalo glasilo Slovenske narodne jednote.

Članstvo, si premislilo vse te stvari? Si v resnici hotelo s svojo podporno jednoto, da se je izrabljala za tako podla namene? za navadno politično stranjarsko organizacijo, sluzeko kapitalizmom, za podlo agitatorico navanega fanatičnega protiverskega kričarja? v agenta židovskih moralcev slovanskega naroda? angleških dolgoprstnih kapitalistov, katerim se sline cede po sibirskih rudnikih? Si res to hotelo? Ustanovitelji jednote, ste to res nameravali?

Vemo, da je to glas vpijočega v puščavi, kajti naše ljudstvo hoče biti slepljeno in kolikor bolj ga kedo slepi, tim raje ga posluša. Samo resnice se mu ne sme povedati.

Vendar podali smo članstvu nekaj misli, katere naj samo premisli, vsaj tisti, ki so še zmožni treznega samostojnega mišljenja.

(Nadaljevanje 3. strani)
koristi. Kedor ima le malo razuma, lahko vidi, kako imate Vi prav in kako nas slepe naši rdeči pofarbarani voditelji...

John Udoj.

Jaz nisem že dolgo pisala, kako je tukaj. Zelo slabo je. Pa to ni čudno, kakor jaz ljudi vidim, da žive. Tu čujete toliko preklinjevanja, kako preklinjajo Bog Stvarnika duhovne in vse, kar je svetega. Vse je pijano po hišah. Doma kuhajo žganje skoro v vsaki hiši. Vse petke jedo meso. Sedaj zadnje mesece je drugače. Zdaj ko ni dela, je nekoliko bolje. Sedaj je korompir dober, pa še Bog če ga imajo. Če bode šlo še nekaj časa, že tega ne bo. Ko se dela, se vse zapravi in požene po grlu. Pa še ženske so tako grde. Križa nobene naredi. Takšni so naši Kranjci tukaj v naši naselbini. Mene je groza takih divjih ljudi, ker to niso ljudje, to so zverine. In noben narod tako grdo ne živi kakor ravno naši ljudje. Tako da se Bog nas usmili, kam smo zašli. Tudi jaz sem revna, prosim da me počakate z naročnino.

Mary Karlin.

Cleveland, O. — V številki 210. "Glas Naroda" sem čital pod naslovom "Lakota", "strašne besede", besede o Ruskemu "stradanju". Gospodje pri "Glas Naroda" so se sicer zbudili, pač pa nočejo še pogledati z jasnim očesom in povedati tisto, kar vidijo, pač pa hočejo z drugo roko loviti Bolševiškega gada, kateri je uzrok vsega gorja in stradanja v Rusiji. Govoril sem z možem, kateri je živel več let v Rusiji ravno o preobratu in začetku Bolševiške tiranije, pravil mi je, da je bil pri kmetu kot ujetnik in imel priliko videt postopanje Bolševiške ulade a kmeti in da se danes nečudni, ako je pripeljala ruska vlada narod na najvišje stradanje. Prvo leto so prihajali h kmetu bolševiški hlapsi, poslani od sovjetske vlade in zahtevali toliko in toliko od vsega, kar sam ne porabi. Spočetka so mu uzeli nekaj, potem zopet več in zopet več, tako da si je moral nazadnje nekaj poskriti, da je imel za silo za sebe in svojo družino in ko so to ponavljali hujše vsako leto, je kmet sklenil ne več sejati in orati, kakor on potrebuje za sebe. Tako je storil oni kmet, pri kateremu je dotični meni dobro poznana oseba bila in tako je storil njegov сосед, storili so to drugi ruski kmetje in žitnice, nekaj napolnjene, so se spraznile in lakota je morala priti če bi tudi padel dež namesto suše, krivda je bolševiškega režima, zastojn zavijate vaše nekdanje slavospeve ruskemu režimu, kateri je spravil toliko duš v strašno propad, drugje iščete izhoda iz blamaž, katere ste tako pridno zalivali z vašimi slavospevi in sedaj pa točite krokodileve solze in zavijate, da je tega kriv ves ostali svet, zares znate zavijati. Slep pa mora biti, da bi ne videl, kako ste premeteni in se znate zkokocati iz zanj, katere ste nekdanj sebi nastavljali.

Vedno proti Bolševik.

NAGRADE BIVŠIM VOJAKOM S STRANI DRŽAV.

Bank of America v New Yorku je sestavila statistiko o nagradah in pomoči, ki jo razne zvezne države nudijo bivšim vojakom, ki so služili v svetovni vojni. Glasom te statistike znaša skupna nagrada (boux) v gotovini \$184,000,000 pri štirinajstih državah, ki so to svoto že izplačale ali pa jo izplačujejo, dočim bo dovet drugih držav razdelilo skupnih \$91,500,000 v zmislu zakonskih načrtov, sprejetih od dotičnih Legislatur. Izvzemši države Alabama, Georgia in Mississipi so vse druge države zakonodajnim potom ukrenile za pomoč bivšim vojakom, bodisi v obliki bonusa, oprostiv ali na kak drug način.

Bonusi v gotovini za vsak mesec vojaške službe segajo od \$10 v nekaterih državah do \$25 v državi North Dakota. Nekatero države so določila maksimum nagrade, ki sega od \$100 v New Jersey, do \$500 v Ore-

Državlanski Katekizem.

Zveza naših škofov v Catholic National Welfare Council je izdala za kratek čas svojega obstanka več prekoristnih brošuric in publikacij, katere bi tudi med ameriški Slovinci silno veliko dobrega lahko stori le, ako bi se razširile. Toda do sedaj nimamo organizacije, katere bi mogla prevzeti razširjanje teh brošuric med nami, ki bi vzela nase stroške izdaje. Sam Council pa nima še dovolj sredstev, da bi jih sam izdal. Tudi ni še upanje, da bi Slovinci hoteli toliko sodelovati, da bi se ga vsaj kakih deset tisoč iztisov prodalo. Vendar pa so te brošurice tolike važnosti, da smo sklenili v dogovoru z Welfare Councilom, da jih bomo prevedli na slovensčino drugo za drugo in jih najprej priobčili v listu "Edinosti".

Danes začinjamo z najglavnejšo knjižico, z državljanskim katekizmom, katerega bi moral proučiti

vsak državljan in kateri bode zlasti služil za razne večerne šole in izobraževalne klube po naselbinah, katere bi bilo tako potrebno, da bi se ustanovilo.

Sestavek tega katekizma bomo spravili in bomo skušali zainteresovati koga, ki bi hotel pomagati, da bi ga izdali kot posebno brošurico.

Socijalno vprašanje danes je tako pereče, da ne sme biti katoliškega fanta ali moža, kateri bi tega vprašanja popolnoma ne razumel, zakaj se gre pri tem vprašanju in kako ga razumevajo prekucuhi in kako ga razumevajo katoliki.

Tako bode potem vsakdo lahko sam presodil ali ima prav socijalizem ali ima prav boljše viden ali komunizem ali pa katoliški nauk krščanstva in nauk vseh zmernih in treznih delavcev delavskih organizacij in delavskih prijateljev.

I. POGlavJE.

Amerikanska demokracija.

I. vaja.

1. Kako se imenuje dežela, v kateri živite?
Od. Združene države ameriške.
2. Kedo je odkril Ameriko?
Krištof Kolumb, Italijan, ki je potoval pod špansko zastavo.
3. Kedaj je bila Amerika odkrita?
Leta 1492.
4. Zakaj so Kolumbove ladije pljule pod špansko zastavo?
Zato, ker sta bila med vsemi evropskimi vladarji španski kralj Ferdinand and Isabella, were the only ones willing to supply him with the means for his voyage of discovery.
5. Kako je dobila ta zemlja ime Amerika?
Od imena Amerigus Vespucius, Italijana, ki je odjadral v novi svet kmalu potem ko ga je Kolumb odkril.
6. Kedo so bili prvi naseljenci Amerike?
Ljudje iz Španske, Francoske, Angleške, Irske, Holandske in Švedske.
7. Zakaj so ti naseljenci prišli v Ameriko?
Iz veliko vzrokov. Nekateri so prišli sem iskat zlato in drage kamene; nekateri, da bi tu imeli svobodo govora, nekateri da bi imeli svobodo izvrševanja svoje vere, nekateri da bi se ognili krutim postavam njih lastne domovine, drugi pa zato, da bi uredili deželo, kjer bi lahko ljudstvo vladalo.
8. Katera evropska delezela je slednjič dobila nadvlado nad naselbinami ob Atlantskem oceanu?
Anglija je slednjič vladala trinajst ameriških kolonij (naselbin).
9. Zakaj je Anglija slednjič izgubila nadvlado nad naselbinami?
Zato, ker je krivično obremenila naseljenike z davki, ki so povzročili ustajo l. 1775.
10. Katera važna listina je bila podpisana 4. julija 1776?
Deklaracija neodvisnosti, katero je spisal Tomaž Jefferson in katero so podpisali zastopniki vseh kolonij, ki razglašajo vse naselbine, da so svobodne in neodvisne države.

Lesson I.

1. Q. In what country do you live?
A. In the United States of America.
2. Q. When was America discovered?
A. In 1492.
3. Q. Who discovered America?
A. Christopher Columbus, an Italian who sailed under the Spanish flag.
4. Q. Why did the ships of Columbus fly the Spanish flag?
A. Because of all the monarchs of Europe, the rulers of Spain, Ferdinand and Isabella, were the only ones willing to supply him with the means for his voyage of discovery.
5. Q. How did this country receive the name of America?
A. From the name of Americus Vespucius, an Italian who sailed to the New World shortly after its discovery by Columbus.
6. Q. By whom was America settled?
A. By people from Spain, France, England, Ireland, Holland, and Sweden.
7. Q. Why did these colonists come to America?
A. For many reasons. Some came to seek gold and precious stones, some to have the right of free speech, some to have the freedom of religious worship, some to escape the harsh laws of their own country, others to build up a country where the people might rule.
8. Q. What European country finally gained control over all the Colonies along the Atlantic Coast?
A. England finally ruled the thirteen American colonies.
9. Q. Why did England lose control of the Colonies?
A. Because of unjust taxation which caused the Colonists to revolt in 1775.
10. Q. What famous document was signed July 4, 1776?
A. The Declaration of Independence, written by Thomas Jefferson and signed by representatives of all of the Colonies, declared the Colonies to be free and independent States.

(Continued.)

gon. Štiri države — Maine, Massachusetts, New Hampshire in Rhode Island — so kar določile bonus od \$100 v gotovini za vsakega bivšega vojaka. Sedmero drugih držav, ki so dale bonus v gotovini so Michigan, Minnesota, New York, South Dakota, Vermont, Washington in Wisconsin, dočim izplačuje država Massachusetts \$10 za vsak mesec službe in še zraven \$100 nagrade v gotovini. North Dakota je bila prva država, ki je izplačala bonus. Država Illinois bo izplačala največjo svoto, \$55,000,000 ako bo sprejet dotični referendum.

Država California, Illinois, Iowa, Kansas, Missouri, Montana, Ohio in Pennsylvania čakajo na izdi referendum (ljudskega glasovanja) o tej

zadevi. V državah Colorado in Florida je vprašanje bonusa pred Legislaturo. Isto vprašanje je bilo predloženo pred zakonodajstvo držav Connecticut, Delaware, Indiana, Maryland, Oklahoma, Tennessee, Texas in Utah, ali dotični zakonski načrt ni bil dosedaj sprejet.

Najbolj priljubljeni način financiranja teh nagrad je izdaja bondov. V 21 državah je bila izdaja bondov, notri certifikatov sklenjena in prodana, oziroma se če čaka na izid ljudskega glasovanja.

Pomoč za poduk vojnih veteranov nudijo države California, Colorado, Illinois, Indiana, Iowa, Kentucky, Minnesota, Nebraska, New York, Oregon, South Carolina, South Da-

(Nadaljevanje na 6 strani)

Novice iz Jugoslavije.

O tekмах katoliških telovadcev v Strassbourgu poroča "Journal de Debats," da je sodelovalo 20.000 telovadcev iz vseh delov Francije in drugih dežel. O slavnostnem pregledu telovadskih vrst pravi, da je bil veličasten, tekme zelo lepe. List zaključuje svoje poročilo naslednje: Splošen vtis prireditve je bil izobren, ves svet je bil očaran nad napredkom katoliških telovadnih organizacij.

Uboj na Vačah pri Litiji. Tesar Franc Korošec in trboveljski rudar Martin Ravnihar iz Peč sta se v Črtancovi trgovini na Vačah začela nekaj pripraviti. Preprič se je potem, ko ju je Črtanec malo pomiril in iz svoje trgovine ven spravil, nadaljeval v Kristanovi trgovini, kjer je Korošec bolj iz šale kot zares Ravniharju klobuk z glave vzel rekoč: "Saj si fejš fant! Korošec je pa to smatral za zaničevanje. V hipu je potegnil štilet, ki ga je nosil s seboj in ga porinil Ravniharju v srce, ter zbežal. Ravnihar je imel še toliko moči, da je skočil za njim in zaklical: Če bom jaz umrl, moraš tudi ti, na kar se je mrtev zgrudil. Umorjenega so pokopali na vaškem pokopališču, ubijalca pa odvedli v litijska zapore.

Izključitev. "Jugoslavia" in "Novi čas" poročata, da so J. D. Sarji imeli zelo burno zborovanje v ljub. Nar. domu. Pri tej priliki je prišlo do ostrih nasprotstev. Poročila celo pravijo, da se je izreklo načelstvo JDS za izključitev: Ribnikarja, dr. Kramera, dr. Žerjava. Koritarska korupcija, nasilje, denuncianstvo in druge temu podobne mladoliberalne "čednosti" so že tako docvetele, da priseda njih vonj onim liberalcem, ki so poštenješi od zgoraj omenjene JDS trojice.

Ha, ha. Prevročna tla. V Zagrebu so oblasti izvršile preiskave proti komunistom v 80 slučajih. Nekateri komunisti so morali mesto zapustiti, nekateri so odšli v okolico, voditelji pa so mejo že prekoračili. Seveda, najpreje ošabno zapeljevati ljudstvo, potem pa po otročje bežati, da ne bo palica pela.

Oba Kristana. G. Tone Kristan je postal z dušo, telesom, žepom agronom na veleposesti, ki bi morala po socialistični zahtevi pod nož agrarne reforme. G. Etbin Kristan, pa je priplaval v Ameriko, ker je valutno stanje dolarja sedaj tako zapeljivo, da bi g. Etbin po povratku iz Amerike v Jugoslavijo znal zelo, zelo obogateti. Pravijo, da je zašel g. sodrug Etbin med valutne verzičnike, ki uganjajo ta dobičkanosni posel na debelo in kar preko morja.

ETBIN KRISTAN—ŽENIN.

Kakor je več časnikov sporočalo prišel je nazaj v Ameriko naš dični rdeči junak Etbin Kristan. Vse je bilo presenečeno pri tem sporočilu. Nekateri so se pripravljali, da ga bodo vprašali, kje je milijondolarski fond. Drugi so se pripravljali, da bi ga bili vprašali, kar so vpraševali starokrajski listi že tolikrat, namreč, katere sirote so dobile tistih šest tisoč dolarjev, katere je S. R. Združenje poslalo v domovino, kajti tam nihče ne ve o nikakem denarju. Danes smo pa dobili sporočilo, da je rdečega Etbinčka prignala sem v Ameriko samo — ljubezen. Ženi se. Tam v Michiganu ob hladnem jezeru na farmah mu cvete izvoljenka Miss Čeh. Bog ve samo, ali se bo poročil po rdeče, to je po nauku, katerega je sam učil ameriške delavce, da je namreč vsaka zakonska zveza največja nemoralnost, katero treba odpraviti, da je to kapitalistovska naredba, katero treba uničiti. Dobro bi bilo, ko bi njegova nevesta bila na jasnem preje, predno bo izrekla svoj "da." Ko je v Beogradu prisegal zvesto bo tistem kralju, proti kateremu je toliko deloval tukaj v Ameriki, da je imenoval monarhiste že, vse one, ki niso bili rdeči, se je v to poslužil pravoslavnega popa. Radovedni smo, koga se bode pa poslužil sedaj, ko se bodo kovale srčne vezi.

Naj pa naredi kakor hoče, na vsaki način bomo sedaj videli ali veruje v nauke, katere je sam učil ali ne

Demokrati, ali ste slišali? G. kr. namest. Hribar je ljubljanskemu uradništvu položil na srce krasen nauk: "Moje načelo je prevsem, da morajo biti upravni uradniki popolnoma nepristranski. V naši državi poljejo politični valovi zelo visoko. Delovanje vseh strank pa mora sloveti na temelju države, to je na ustavi. Kdor ta temelj države negira, negira državo. Nad zahtevo po reviziji se načelno ni izpodtikati.

Hribar. Osebnost kr. namestnika je zelo prikupljiva. Za vsakega ima prijazno besedo. V svojih nagovorih je posebno povdarjal narodno načelo. Splošno se je tudi opazalo, da g. kr. namestnik ni niti z besedico omenil delitve Slovenije v dvojno okrožje, ampak je govoril vedno o eni Sloveniji. Iz tega se da sklepati, da kr. namestnik ni prijatelj Žerjav. — Kukurkove pogubonosne politike, ki hoče Slovence še bolj razkosati, kakor so nas razkosali Nemci in Italijani.

Framasonska drznost. V pariškem listu "Journal des Debats" je obja-

vil g. H. Mousset, vodja in lastnik novinske agencije "Avala" v Beogradu, strupen članek naperjen proti katoliškemu življu v Jugoslaviji. Najbolj značilno pa je dejstvo, da vzdržuje "Avala" naša vlada z denarjem davkoplačevalcev. Komentar nepotreben.

Aretacije komunističnih dijakov. Iz Beograda javljajo, da je tamkajšnja policija že pričela z aretacijami dijakov, organiziranih v komunistični stranki. Policijskimoblastem v notranjost kraljevine so izdana potrebna navodila za aretiranje komunističnih dijakov. Dijakom raje kruha in poštenih knjig, da bodo enkrat telesno krepki in duševno izobraženi uporabni udje človeške družbe.

Kako kaznujejo komuniste. Beogradska mestna uprava je kaznovala z enomesecnim zaporom vse tiste osebe, bivajoče v Beogradu, katere so agitirale za komunistično stranko, čeprav niso bile zapletene v nobeno zaroto. Med kaznovanimi je tudi več dijakov. Po prestani kazni bodo vse te osebe iztirali v svoje rojstne kraje in jih bodo postavili pod policijsko nadzorstvo. Ali njih voditelje tudi?

Vse se že pritožuje. V angleški gospodarski reviji "Financial News" se britko pritožujejo, da jugoslovanska vlada z nezakonitimi sekvestrirami dela Angliji velike gospodarske težkoče. List piše, da si škodujejo Srbi s svojim početjem sami, ker je z vsako oviro od strani naše vlade gospodarska obnova Jugoslavije silno otežkočena. Izgubili bomo v inostranstvu res vsak kredit. Nova sramota za vlado.

Trije otroci pri prič raztrgani. V Zaplani na Kranjskem so našli trije otroci v starost 6—7 let na njivi ročno granato in jo nesli na cesto ter začeli s kamnom po njej tolči. Granata je eksplodirala in pri prič raztrgala Rudolfa in Jožeta Tavčarja ter 6letno Marijo Križaj. Ponesrečene otroke so položili v skupen grob.

Herman Wendel v Beogradu. Znan nemški publicist in prijatelj jugoslovenskega naroda Herman Wendel je prispel iz Frankfurta preko Dunaja v Beograd. Wendel bo obiskal v kratkem naše obmorske pokrajine.

Roparski napad v ljubljanski okolici. Ko se je gospa Fr. Vode peljala iz Ljubljane v Podgorico domov, sta jo na cesti napadla dva moška. Eden ji je nastavil revolver in zaklical: Denar sem, če ne te ustrelim! Vodetova mu je izročila ročno torbico z vsebino 200 kron denarja, na kar sta roparja pobegnila. Daleč smo že prišli! Človek že nikjer ni več varen.

Ministri in draginja. "Politika" beleži: Predno so se razšli po kopalniših, so naši ministri vendarle še

prišli do tega, da poleg premnogih važnih poslov popravijo še eno krivico, ki so jo naredili samim sebi. Oni so sami začeli dvomiti o uspehu "uredbe za pobijanje draginje," ki jo pripravljajo že toliko mesecev in ki bo te dni zagledala luč sveta; zato so končno sklenili, da povečajo svojo mesečno plačo od 10.000 dinarjev še s posebno draginjsko doklado od 90 dinarjev dnevno. Nova draginjska doklada velja od 1. maja t. l. dalje. Z 12.700 dinarji (50.800 kron) mesečno se bo že dalo kako životartiti do jeseni, ko pridejo čisto gotovo nove doklade za drva in ostale zimske stroške. Slovenski delavec, slovenski kmet, koliko draginjske doklade so pa tebi odločili? Kajne, višji davek!

Pokvarjena mladina. Iz ljubljanske gimnazije je bil izključen neki 17letni fant, kateri je ranil z nožem neko gospo ki ga je stavila na odgovor, ker je pretepal njeno hčer. Gospo je zabodel v vrat in zapestje. Sad vzgoje. Toda kakšne?

Pretep na Glincah hpi Ljubljani. Po noči so Avguštín žvokelj, Leopold Rijavec in Ivan Senger prepevali in kričali, nazadnje so se stekli. Žvokelj je Sengerja udaril skamnomo po glavi. Na policiji so dali žvoklju radi kaljenja miru in pijanosti 5 dni zapora, Rijavcu 4 dni zapora. Žvokelj in Rijavec bosta imela opraviti še s sodiščem. Grda kranjska navada.

Roparski umor v Prekmurju. V selu Mrtvarjevci v Prekmurju se je zgodil dne 8. avg. grozen zločin, kojega žrtev je postal krošnjar Karel Kozina iz Žlebiča pri Ribnici. Omenjeni je istega dne okrog 10. ure dopoldne prišel v Mrtvarjevce in se seznanil v odnotni gostilni z dvema vojakoma, ki sta se mu ponudila, da ga popeljeta po bližnji do ogrske meje, kamor je hotel v 3 ure oddaleni trg v semenj. Ob pol treh popoldne so se napolili vsi trije iz gostilne in odšli proti gozdu, oddaljenem par streljajev od vasi. Še predno so prišli do gozda, se je eden vojakov vrnil z izgovorom, da je pozabil v gostilni cigarete in da takoj pride za njima. Kozina in drugi vojak sta šla dalje proti gozdu in zavila z vozne poti na stransko stezo. Tu je kmalu Kozina ostal zadaj in drugi vojak, ki je bil ostal zadaj, ga je dohitel. Naenkrat pa je vojak skočil pred njega, nastavil puško in ga ustrelil v glavo pod desno oko, na kar se je Kozina takoj zgrudil. Ko se je hotel dvigniti s tal, ga je ustrelil še enkrat v čelo, nakar je takoj nastopila smrt. Pri njem so našli vse njegove dokumente, med drugimi tudi potni list za Ogrsko in nekaj ogrskega denarja. Zmanjkala je, kolikor se je moglo dognati, le ura, kojoj mu je ropar s silo odtrgal, da je konec verzičice ostal še pri telovniku. Pokojnega so pokopali dne 11. avgusta v Mrtvarjevcih. Bil je blaga duša, dober zakonski mož in skrben oče svojemu desetletnemu sinčku. Roparja so še isti dan zaprli.

Pfuj—laž. Dolenja Lendova je telefonično poročala Vest liberalnih listov, da se velika narodna slavnost ob priliki obletnice osvoboditve iz sto in stoletnega mažarskega suženstva ne vrši, so zlobna laž in imaje prozoren namen zbegati prekmursko ljudstvo in omejiti število udeležencev. Vse priprave za sprejem gostov in za vse prireditve so dovršene in se proslava osvobojenja izpod mažarskega jarma vrši v polnem obsegu, kakor je bilo javljeno.

Vest o mahinacijah in intrigah liberalnih krogov je v tukajšnjih narodnih krogih vzbudila splošno ogorčenje. Pošteni demokrati pri stasi obsojajo to početje. S svojim nastopom so liberalci pokazali, da jim je narodnost samo na jeziku in so se v odločilnem trenutku postavili na stran mažaronov. Med ljudstvom že dosedaj niso imeli simpatij, s tem pa so se popolnoma onemogocili.

Dejanja zopet pričajo, v katerih vrstah naj iščemo izdajice. Pfuj.

RAZNO

Duhovščina in društva. Ko je bil nekoč pri sv. očetu Leonu XIII. sprejet v zasebni avdienci z mnogih katoliških shodov znani bavarski kapucinski provincijal o. B. A., so ga vprašali sv. oče, med drugim tudi sledeče: "Zahajaš, moj sin, tudi v katoliška društva?" Ko je o. B. A. priterdilno odgovoril na to vprašanje, so rekli sv. oče: "Dobro storiš tem, da zahajaš tudi med ljudi. Povej torej duhovščini, naj nikar samo ne pridiguje, marveč naj gre med ljudstvo ter naj poišče ljudi, ki jih je še mnogo mogoče najti ter naj jih privede v katoliška društva, da se obnovi versko življenje. To povej, moj sin, povsod!

Razporoke v Ameriki. Kakor na zlatu, je Amerika tudi na razporokah najbogatejša država na svetu. Statistika od leta 1916 dalje dokazuje, da je bilo v šestih okrajih več razporok kot porok. Drugaj je pa bilo nasproti 100 razporokam porok: Nevada 154, Indiana 594, Missouri 636, Iowa 690, Ohio 691, Kansas 693, Illinois 726, Michigan 759, Nebraska 763, Kentucky 777, Wisconsin 1065, Minnesota 1165, Pennsylvania 1446, Massachusetts 1471, New Jersey 2666, New York 2981, Distrikt Columbia 9134, Le v South Carolini ni nikarih razporok, ker so postavno nedopustne. — Te številke daje misliti. Suhači so šli v boj proti alkoholu z nado in obljubo, da bo z njim vržen glavni sovražnik zakonske ljubezni v cestni jarek. A to upanje je šlo z munšajnom po kanalu. V zadnjih desetih mesecih je bilo n. pr. v Chicagi več zakonskih ločitev, kakor v dvanajstih mesecih kate regakoli leta pred prohibicijo. Samo eden naslednik je imel v zadnjih desetih mesecih 2000 slučajev razporoke. Bo treba že kako močnejše sredstvo poiskati, dokler ne pridejo po mnogih razočaranjih nazaj na vero in njo oživljavačo ljubezen, ki edina drži do smrti in še črez.

SPORTS.

St. Stephens Y. M. C. tried real hard to give the Juniors a good ravenge for the licking they gave them last week on corner of Lincoln and 22nd Street. But somehow they did not succeed so very well although Mr. Inch was making such a mad face that everybody got scarred. Well, the Juniors did not win but they did not lose so badly either with exception that the promised Ice Cream was gone.

The Score were:

Sept. 1.	
Juniors	0 2 0 0 3 0 0—5
St. Steph.	0 0 2 3 0 0 1—6
Sept. 6.	
St. Steph.	0 0 1 2 3 0 0—6
Juniors	0 0 0 2 0 5 1—8

Astronomi trobijo v svet, da je razdalja med solncem in zemljo 93 milijonov in 100 tisoč milj. Bog ve, ali so se vsteli za kak "cimpermanski las" ali ne?

Etbinček je zopet na posetih v deželi privatnih kapitalistov. Malo kapitalističnega perja že ima, malo ga pa še dobi, pa bo v kratkem naš dražestni Etbinček postal pravi kapitalist sam. Kakor je storil Tonče, tako bo tudi Etbinček kmalu obrnil hrbet proletarcem. Seveda predno bo pa to storil, hoče še par ameriških "\$\$\$\$" ... Slovenski proletarci, mu jih bodo pa dali!

Ena stvar je dobra na svetu za ljudi, ki so polni samohvale in ta je, da se ne vidijo samega sebe tedaj, ko se delajo učene.

Dandanes ima na svetu vsak vse prav. Tako ti trdi vsak, na katerega koli že naletiš. Samo bedak je, kdor jim verjame.

Pobožni cenzor v joli dolini je zopet na delu. Zadnje čase je postal tako strog, da smo v skrbah, kaj poreče njegovo visočanstvo o naši predzadnji številki...

IZSEL JE KOLEDAR AVE MARIA ZA LETO 1922.

Dosedaj smo ga poslali v razne naselbine sledečim gg. zastopnikom, ki so pooblašteni pobirati naročnino za "Ave Maria", "Glasnik Presvetege Srca Jezusovega", "Edinost", molitvenike in druge knjige ter vse tiskovine.

- OHIO.**
- Baberton, Ohio.—Mr. Frank Zupančič, Mr. Joseph Lekšan, Mr. Joe Podpečnik.
 - Newburg, Ohio.—Rev. J. J. Oman, Mr. Jakob Resnik.
 - Cleveland, Ohio.—Mr. Frank Suhadolnik, Mr. Anton Strniša, Mr. Joseph Meglich, Mr. Rudolph Cerkvenik, Rev. A. L. Bombach, Mrs. Ivanka Gaspari.
 - Bedford, Ohio.—Mr. Frank Stavec.
 - Collinwood, Ohio.—Mr. John Mesec.
 - Nottingham, Ohio.—Miss Mary Mevzek.
 - Lorain, Ohio.—Miss Frances Bombach.
- PENNSYLVANIA.**
- Ambridge, Pa.—Mrs. Jennie Svegl.

- Beadling, Pa.—Mr. N. Simonič.
- Braddock, Pa.—Mr. Joseph Lesjak.
- Bridgeville, Pa.—Miss Elizabeth Pogačnik.
- Burdine, Pa.—Mr. John Krek.
- Canonsburg, Pa.—Mr. Mihael Tomšič, Mr. John Pelhan, Mrs. Mary Bevc, Miss F. Mohorič.
- Forest City, Pa.—Mrs. Anna Grčman, Miss Mary Svete.
- Johnstown, Pa.—Mr. Andrew Tomec.
- Olyphant, Pa.—Miss Mary Zore.
- Pittsburgh, Pa.—Mr. John Golobčič, Mr. J. Bojanc, Mr. Geo. Weselich.
- Steelton, Pa.—Mr. Anton Malesich.
- Export, Pa.—Mr. Jakob Rink.
- So. Bethlehem, Pa.—Mr. J. Korpivšek.

- MINNESOTA.**
- Gilbert, Minn.—Mrs. A. Preglet.
 - Aurora, Minn.—Mrs. E. Smolich.
 - Biwabik, Minn.—Mr. Frank Globokar.
 - Chisholm, Minn.—Mrs. Barbara Globočnik, Rev. J. E. Schiffer.
 - Ely, Minn.—Mr. Jos. Peshel, Mr. J. Otrin.
 - Eveleth, Minn.—Mrs. Frances Gregorich.
 - Greaney, Minn.—Mrs. U. Babich.
 - New Duluth, Minn.—Mr. M. Spehar, Rev. A. Pirnat.
 - Rice, Minn.—Rev. John Trobec.
 - Soudan, Minn.—Mr. John Loushin.
 - Virginia, Minn.—Mrs. Rosie Tishel.
- ILLINOIS.**
- Aurora, Ill.—Mrs. M. Vesel.
 - Chicago, Illinois.—Mr. Leo Mladich, Mr.

- Andrew Glavach.
- Joliet, Ill.—Mr. Marko Bluth, Mr. Joseph F. Muhlich.
- La Salle, Ill.—Mr. Frank Mišjak.
- North Chicago in Waukegan, Ill.—Mr. Joseph Drashler, Mr. Math Ogrin, Mr. J. Kosir.
- Springfield, Ill.—Mrs. C. Andrews.
- Bradley, Ill.—Mr. M. Smoley.
- Milwaukee, Wis.—Mr. Steve Hoynik, Miss Mary Mohorko.
- Sheboygan, Wis.—Mr. M. Progar.
- Willard, Wis.—Mr. Frank Perovšek.
- Brooklyn, N. Y.—Mr. Jos. Skrabe.
- Newark, N. J.—Mrs. Johana Mevzek.
- Denver, Colo.—Mr. Jos. Pavlakovič.
- Pueblo, Colo.—Rev. P. Cyril O. S. B., Mrs. J. Meghan.
- Indianapolis, Ind.—Mr. Louis Komlanc, Mr. Frank Markič.
- Thomas, West Va.—Mr. John Lahajnar, Mrs. M. Bulich.
- Calumet, Mich.—Mr. J. Musich, Mrs. Frances Plautz.
- Iron Mountain, Mich.—Mr. A. Berce.
- Detroit, Mich.—Mrs. A. Banks.
- Bridgport, Conn.—Rev. M. J. Golob.
- Frontenac, Kans.—Mr. Martin Chanzel.
- Kansas City, Kans.—Mr. Peter Marjerle.
- Dodson, Md.—Mr. Jernej Intihar.
- East Helena, Mont.—Mrs. Frances Ambro.
- St. Louis, Mo.—Mr. John Mihelich.
- So. Omaha, Nebr.—Mrs. M. Petrasich.
- Valley, Wash.—Mrs. Mary Swan.
- Rock Springs, Wyo.—Miss Apolonija Mrak.

Razno.

SKRILA UKRADEN DENAR.

Superior, Wis. — Veliko razburjenje je povzročila pred tukajšnim sodiščem Mrs. Mary Vidmar, ko je priznala sodniku E. Z. Luze, da je skupaj s svojim možem skrila \$2.500, katere je 10. februarja neki Delbert Smith ukradel iz poštnega voza Northern Pacific železnice. Mrs. Vidmar je bila obsojena na eno leto v prisilno delavnico v Milwaukee, njen mož pa na dva meseca ječe v Douglas Co. jetnišnici. — Ko je Mrs. Vidmar čula svojo obsodbo, je začela kričati in tolči ob mizo ni divjati pred sodnikom, kakor bi bila nora. Več sodnijskih slug je bilo potreba, da so kričečo žensko odvedli izpred sodišča. Tat Delbert Smith je bil obsojen na 20 let ječe. Predno so ga pa odpeljali v ječo, je priznal, da je dal denarja spraviti Vidmarjevim.

Mrs. Vidmar se je skazala kot prava kranjska surovina. Navzoče Slovence je bilo sram njenega obnašanja.

Poročevalec.

Odkritje petrolejskih vrelce v Kanadi. V severni ledeni Kanadi so odkrili silno bogate vrelce petroleja. Izrabljanje pa bo težavno, ker je kraj, ki je skoro nepristopen, oddaljen 1400 angl. milj (po 1609 m) od najsevernejšega mesta Kanade, Edmontona in zahteva naprava potrebnih komunikacij velike finančne stroške. Vrelce so odkrili in deloma uporabljali Indijanci že pred 3 leti, nakar je dala preiskati "Imperial Oil Co." (podružnica Standard Oil Co.) teren. Vodja ekspedicije, gelog O. Bosworth je odkril pod zemljo celo jezero petroleja. Ob reki Markenzie se razteza formacije nad 700 milj daleč. Še večja ležišča samega asfaltnega olja se nahajajo ob reki Athabaska. Standard Oil Co., ki se po ang. rudarskem zakonu kot najditeljica ležišč smatra za njih lastnico je hotela iz spekulacijskih vzrokov vse prikriti oziroma vsaj izrabljanje za dolgo odgoditi. Toda navala ljudi ni bilo mogoče zabraniti in vrh tega zahteva kanadska vlada takojšnja eksploatacija. Ker so reke le dva meseca plovne in je potovanje silno težavno, pripravljajo sedaj vlada, da omogoči vsakomur potovanje z zrakoplovi, ki bodo prevažali delavce in življenjske potrebščine v nepristopne kraje. Odkar je prevzela vlada skrb za to, se je tudi Imperial Oil Co. začela gibati. Vsakih 200 milj bodo letalske postaje za potnike. Za transport petroleja skozi ledeno pusto ozemlje bodo napravili ogromne cevi, po katerih bo teklo olje od Fort Norman do železniške postaje Edmonton. Olje vsebuje neobičajno mnogo plinov, ki ne zamrznejo niti pri temperaturi 75 stopinj pod ničlo. To omogoča tudi transport, ki bi sicer ne bil mogoč, ker pozimi januarja in februarja znaša mraz do 60 stopinj pod ničlo. Stalno bivanje v petrolejskem ozemlju je nemogoče, zato bodo delali tam le dva meseca v letu, ostalo leto pa bo tekel petrolej sam skozi cevi. Če se bo dal načrt tehnično izvesti, bo odkritje silne važnosti za vse tudi naše gospodarsko življenje.

Velika monarhistična parada v Nemčiji. Iz Berlina poročajo 24. avg. da se je tam vršilo zborovanje bivdavih vojakov-bojevnikov. Zborovanja se je udeležilo več generalov, med njimi princ Eitel Friedrich, general Goltz, Ludendorff, Stein itd. Grof Waldersee je imel oster govor, v katerem je povdarjal, da se je nemški narod dal razorožiti, ker so mu priporočili, da stoji francoske čete v deželi in da čenci posiljujejo nemške žene. Po tem govoru se je vršila parada navzočih vojakov-bojevnikov, strelskih društev, raznih zvez in organizacij. Na zborovanje je došel telegram od bivšega cesarja Viljema, ki se glasi: "S ponosom in vročo hvaležnostjo se danes spominjam mnogih na bojišču nezmaganih tovarišev. V pravi nemški zvestobi so proti celemu svetu sovražnikov

dovršili čine, kakoršnih zgodovina doslej ni poznala. Nepozabljeno živim vaše junaštvo, mrtvim v časten spomin, živim in bodočim rodovom v posnemanje. Naj bi sijaj slave preteklih velikih dni postal svetilnik, ki naj gotovo razsvetli še temno bodočnost. Bog obvaruj narod in domovino. Viljem." — Kakor se vidi, si nemški monarhisti že mnogo upajo. Lahko so hvaležni ententi, ki s svojim postopanjem naravnost ne dajejo ta puntarski duh med Nemci. Sicer je bilo to zborovanje res le zborovanje zagriženih monarhistov in reacionarcev in tabora vsenemcev, vendar je značilno.

DRAGINJSKI NEMIRI NA BAVARSKEM.

Monakovo, 26. avgusta. — (Južno-nemški korespondenčni urad.) Po velikih shodih delavcev, ki so se vršili z geslom: "Zoper navijanje cen in pasivno resistenco bavarske vlade!" in na katerih je bila sprejeta resolucija, v kateri se dolži bavarska vlada, da je sokriva nove draginje, so krenili udeleženci nekaterih shodov, približno 6000 oseb, v mesto. Tam jih je razgnala policija in brambno društvo. Pri tem je bilo več ljudi ranjenih. Iz množice je počil strel, ki pa ni ranil nikogar. Množico so potisnili v stranske ulice. Pri tem je množica potegnila redarja s kolesa in ga pretepla. Tudi drugega redarja je pretepla do krvi. Nato se je množica zopet zbrala, da bi šla na Karlsplatz in na kolodvor. Redarji so jo zopet razgnali. Blizu cerkve sv. Luke je neznan civilist šestkrat ustrelil s revolverjem, zadel enega moža smrtno in težko ranil več drugih. Storilec je pobegnil.

Avtomobil brez šoferja. Te dni se je pojavil na ulicah mesta Daytona v Ohio avto, ki je zbudil splošno senzacijo, ker je drdral po cesti sam brez šoferja. Tajinstveni avtomobil je puhal po ulicah, se ustavljal na dano znamenje ter se izogibal ljudem, ki so pred njim v silnem strahu bežali, ker niso videli v njem šoferja. Največji strah pa so prestali trgovci zaradi svojih bogatih izložb, meneč, da bo avto zdajdaj pridrvel v okno in vse zdrobil. Ljudje so se šele pomirili, ko so zvedeli, da je ta avtomobil brez šoferja prvi svoje vrste, da ga vodi njegov izumitelj, kapitan Vaughan z elektriko iz drugega avtomobila, ki je šel kakih 50 m za prvim. Prebivalci mesta Daytona so videli prvo ameriško letalo bratov Wrightov in zdaj prvi avtomobil brez šoferja in so neki ponosni na to.

Velika zrakoplovna nesreča. Nad Hullom na Angleškem je eksplodiral velik zrakoplov, ki je delal poizkušnjo voznjo. Več tisoč ljudi je bilo priča katastrofe. Razkropilo se se na vse strani, ko so v plamen odete razvaline zrakoplova padale na tla. Na kraj nesreče so odposlali več ladij za rešilno delo. Od 47 oseb, ki so bile v zrakoplovu, je ostal šest živih, med njimi kapetan. Učinek eksplozije je bil tako silen, da so se razdrobile vse šipe hiš na bregu reke Humber. Vodnik zrakoplova je pokazal občudovanja vredno prisotnost duha, ker je obrnil zrakoplov proti reki, ne pa proti mestu, kjer bi bil povzročil strahovito škodo. Vodnik je bil hudo ranjen. Zrakoplov je bil na poizkušni voznji za polet v Ameriko. Moštvo je štel 49 mož, med njimi pet britanskih častnikov in nekaj ameriških pomorskih častnikov, ki naj bi bili vodili zrakoplov preko Atlantskega morja. Zrakoplov Z. R. 2 je bil največji zrakoplov sveta. Bil je 695 čevljev dolg in je imel 300.000 kubičnih čevljev plina. S seboj je imel dovolj plina za pot 6.500 angleških milj.

Iz Abesinije. Abesinija je zelo interesantna dežela, ki bi nudila inteligentnim rokodelcem lepo bodočnost, če bi ne bila vojnja tja tako draga in ovirana. Abesinija meri 400.000 km, leži v vzhodni Afriki, ima zelo prijetno klimo, vendar ima samo 3.500.000 prebivalcev. Po veri

so prebivalci kristjani-krivoverci. V nekaterih obmejnih krajih se je začel v 19. stoletju zelo širiti islam, ali kralj Janez je pregnal z dežele vse mohamedance, ki so imeli v rokah skoro vso trgovino v brezdelju ali v malih medsebojnih preprih, dočim prepuščajo delo ženam in robovom. Zadnji cesar abesinski je bil Lidij Jassu, ki je bil pa po revoluciji v septembru 1916 pregnan in živi sedaj kot poglavar razbojniške čete v puščavi. Bil je naslednik Menelika II., ki je krvavo pobil Italijane, ki so si hoteli osvojiti Abesinijo. Ko je umrl Menelik leta 1913., mu je sledil Lidij Jassu komaj 17 let star. Vendar se ni mogel dolgo ustavljal imenitnikom države. Ker je bil naklonjen mohamedancem, je izbruhnila državljanska vojska, ki se je končala z revolucijo in odstavljanjem cesarja. Nekoliko mesecev pozneje je bila kronana cesarica Zaudita za vladarico Abesinije.

SALUNARSKA POLITIKA.

Slovinci nismo v Ameriki dosegli prav nobenih izdatnih političnih uspehov, ki naj bi povzdignili naše ime v ameriški javnosti, zakaj v dosedajšnjih uspehovih je treba tudi dolgotrajnih naporov in prizadevanj, spojenih z iskrenostjo in dostojnostjo. In tega je ravno manjkalo doslej pri političnem vodstvu ameriških Slovencev.

K nesreči so bili našim ljudem v Ameriki dolgo vrsto let politični in "ekonomični" voditelji skoro izključno le salunarji. Ne trdimo, da ni bilo med salunarji tudi par poštenih in iskrenih mož, ali ravno tile se niso nikoli silili v politično ospredje, kar je bila zopet velika škoda.

Salunarji so dobili naše rojake tako popolnoma v svojo pest, da se ni moglo prav nič vršiti brez saluna in njegovega lastnika. Vse stvari, ki so jih rojaki započeli, so vodili salunarji. Salunar je moral imeti povsod svoj bakreni nos zraven in svoje pohlepne prste vmes. Salunar je bil našemu človeku vse: bankir, svetovalec in upravitelj njegovega premoženja in njegovih misli. Odtod tudi dejstvo, da ni noben salunar obubožal. Ob žuljih svojih rojakov in ob njihovi politični nezrelosti so si grmadili premoženje.

Med nami je vse polno raznih podpornih organizacij, ali veliko, veliko preveč jih je za to peščico ameriških Slovencev. In malone vse te zveze in jednote, zvezice in jednotice so ustanovili salunarji. Glavne odbore so tvorili salunarji. Na konvenciji so bili salunarji po navadi v pretežni večini. Zato so vse te ustanove in konvencije prav močno dišale po salunu in še danes se niso znebile tega odurnega duha. Zastran tega imamo med ameriški Slovenci toliko razcepljenosti vseh povsod, posebno pa tam, kjer bi bila složnost najnujnejša. In ta žalostna pa resnična okoliščina nam nikakor ni v korist, pač pa v pogubo.

Preveliko število podpornih organizacij in pojemajoče in hirajoče članstvo, to oboje dela vsem našim podpornim ustanovam hude skrbi, zakaj glavnim oborom je prav natančno znano, da se vse te zveze in jednote bližajo čedalje bolj neizogibnemu polomu in hudi gospodarski izgubi. Odtod tudi tako močno gibanje za združitve vseh slovenskih podpornih organizacij v eno. Ali bati se je, da iz te moke ne bo kruha. Morda so se lotili tega dela prepozno. Prejkone pa so svoji stavbi postavili temelj na pesku, zakaj zdi se mi, da so jim strankarske ambicije vse bolj pred očmi, kakor pa blagor prizadetega članstva.

Pa tega dela bi jim ne bilo treba, če bi bili salunarji svoj čas izprevideli, da je Slovencev v Ameriki premalo za njihove muhe, lačne denarja in časti, če bi bili o pravem času spoznali, da zadostuje Slovcem v Ameriki samo ena podporna organizacija, ki bi po velikem številu svojega skupnega članstva tudi prav dobro predstavljala slovenski živelj v ameriški javnosti. Ali žalibog, slovensko ime je v ameriški politiki

brez vsakega najmanjšega pomena celo tam, kjer tvorijo Slovenci pretežno večino od prebivalstvom.

V ekonomskem oziru so salunarski "leaderji" vodili naše ljudi tako, da so leti malone ves svoj zaluzek znosili v salune, kjer so si izpoko-pavali moralo in zdravje, podirali družinsko srečo in onečaščali pošteno slovensko ime.

Ali tem slovenskim vampirjem je sedaj odzvonilo za vselej, in Slovenci se lahko prav iskreno zahvalijo Bogu, da je temu tako, zakaj s prirojeno varčnostjo, nerazvajenostjo in z nenavadno pridnostjo si bodo sedaj izlaska ustanavljali srečne domove na bogatih ameriških tleh ter dali z novim življenjem brez salunarnjev zadoščenje pošteni slovenskega imena. Posirovelost, ki so se je nazvali na pijančevanjih po zamazanih in zadelih beznicah, tistih svojih "voditeljev," bo kmalu izgnila iz njihovih krogov, če bodo imeli koga, ki jim bo pokazal pot, po kateri se je najlažje iznebe. Zanimanje za razne znanstvene, politične in gospodarske probleme bo rastlo, bolj in bolj med njimi, če jim jih kdo tolmačil in pojasnjeval pa razlagal, kakor jih mora razlagati, pojasnjevati in tolmačiti resen in pošten učitelj.

In ravno to zadnje vprašanje napravljajo piscu teh vrstic in morda še komu drugemu hude skrbi in zbuja jako odvažne pomisleke.

Učitelj in voditelj v vseh javnih in narodnih zadevah je ljudstvu njegovo časopisje. Če je to dobro in iskreno, potem se ni bati, da bi bil narod zapeljan, da bi bile njegove javne in narodne zadeve slabo upravljane.

Vpraša se torej, ali je slovensko časopisje v Ameriki dobro in iskreno? Ali so njegovi politični boji dostojni in pošteni? Ali je njegovo čtivo čitalstvu v koristen pouk?

Zasledoval sem in še danes zasledujem politične boje, ki jih slovenski listi v Ameriki bijejo med sabo. In do kakšnih zaključkov sem prišel pri tem zasledovanju in opazovanju? To vam naj povem v naslednjih vrsticah!

Da so politični boji v politiki neizogibni, je jasno vsakomur, ki le kolčkaj pojmuje politiko. Da se listi ogrevajo in potegujejo vsak za načela in cilje svoje stranke, je samoposebi umevno. Kdo more na pr. zameriti katoliškemu listu, če nevstrašno pobija katoliškim ideja nasprotno struje? Saj je to vendar njegova sveta dolžnost, saj je cilj vsemu delovanju to, da dokaže z neizpodbitnimi dejstvi, kako blagodejno vpliva katoliška vzgoja na mlada srca, kako neprekosljiva so katoliška načela v izpopolnjevanju in zdravljenju bolehave in nepopolne človeške družbe.

Tudi dostojenga boja z nasprotno strani se nam ni treba bati. Saj ravno, takšni boji privedejo čitalstvo do pravih zaključkov, do jasnega izpoznanja, kako plehka in plitva so vsa protikatoliška dokazovanja in izpodbijanja.

Ali vsi ti boji morajo biti neosebni, stvarni, dostojni in pošteni. Brž ko pa preidejo v blatenje, opravljanje in sramotenje, posameznih oseb, so osebni, nestvarni, nedostojni, grdi, nepošteni in umazani.

Med ameriški Slovenci imamo precej strank, ki druga druge živne ne more videti. Tudi časopisja imamo razmeroma veliko. Vsak list zastopa in zagovarja načela svoje stranke. To še naj bo. Saj je to tudi njegova dolžnost. Ali da se slovenski listi z malimi častnimi izjemami poslužujejo ob tem svojim potegovanju in dokazovanju tako nizkosti sredstev, kakor je na primer osebno napadanje in blatenje, tega ne more molče požirati noben dostojen človek.

Politični boji so po ameriško slovenskih listih po veliki večini nizkoti podli, umazani. Morda je mnogim čitateljem zelo povšeči, kadar se ta ali oni list zaganja prav po pobalinsko v to ali ono osebo, ki se slučajno ne mara strinati z njegovimi

političnimi nazori, in socialnimi blodnjami. Morebiti kar požirajo nekateri rojaki osebne napade, ki jih čitajo v tem ali onem slovenskem časniku. Ali koristno to ni, niti ni lepo takšno pisarjenje, niti ni pošteno, niti dostojno. Zmerjanje, opravljanje, natolcevanje, blatenje in sramotenje te ali one neljube osebe je kaj lahka stvar. Kdor počenja tako, dela to ali zato, ker je stvarnega in dostojnega političnega boja nezmožen, ali pa zato, da zadosti čitalstvu in svoji nizkotni maščevalnosti. V obeh slučajih je na napačni poti, zakaj list izhajajo po svojem bistvu narodu v pouk, ne pa v posirovljenje priprostih mas, in tudi ne v svrhu, da izlije ta ali oni urednik svoj žolč na neljubo in nevšečno osebo.

Kakor sem že omenil poprej, so salunarji slabo vozili politični voz med našimi ljudmi. Iz salunarskih rok je prešlo politično vodstvo v roke slovenskega časopisja. Človek je bil izpočetka vesel tega dogodka, zakaj mislil je, da bo s tem kvarne salunarske politike konec. Ali kakor vse kaže in izgleda, je prišla slovenska politika z dežja pod kap. Skoro vsi naši listi so zvesti starih tradicijam ter se kar naravnost trmasto poslužujejo v svojih političnih bojih nizkosti in umazanosti — salunarske politike —, kar bodi potonjeno Bogu in vse mdošnjim ljudem.

James Vintgar.

Kdor zna, ta zna, pravi pregovor. In tako zna tudi Etbinček, za krvave žulje ubogih proletarcev se vozi, kakor baron iz Amerike v Jugoslavijo, odtam nazaj, odtod tja, itd. No, če proletarji trpe—Etbinčku se pa le fletno godi... Samo, za hudirja bo, če bo taka enakost vladala tudi v socialističnih nebesih!

V dobi starih časov je živel farizej. To je bil tedajni predstavnik samohvale. Farizejski rod pa je danes gotovo največji na svetu. Saj ti vsak capin poje glorio o samemu sebi.

Moderna nevesta (jokaje proti svojemu ženinu): O, dragi Ernest! Strašna novica! Papa je vse izgubil.

Moderni ženin (resno): Ne vse! Ne vse!

Nevesta: Vse, vse! Vse je šlo. Beraci smo!

Ženin (vzame klobuk v roke in odhaja): Ne vse! Kako naj bom jaz tako krut, da bi mu vzela edino, kar mu je še ostalo!

Ali ste si že kupili Koledar Ave Maria za leto 1922? Če ne pišite takoj po njega. Koledar je prekrasna knjiga in stane samo 60c. Nagovorite tudi svojega soseda da si naroči naš Koledar!

(Nadaljevanje od 4 strani)

kota, Tennessee, Utah in Wisconsin. V Californiji je bil sklenjen zakon, ki preskrbuje strokovno izobrazbo za osebe, odvisne od bivših vojakov.

Pomoč pri nakupu domov nudijo Arizona, California, Oregon in So. Dakota. V državi Oregon ima bivši vojak pravico izbrati med nagrado v nakup nepremičnim.

Za one, ki se hočejo nastaniti na gotovini ali posojilom do \$3000 za farmah, nudijo pomoč Arizona, California, Colorado, Idaho, Minnesota, New Mexico, Oregon, South Dakota in Washington.

Pomoč potrebnim veteranom nudijo, Connecticut, Idaho, Maine, Massachusetts, Minnesota, Montana, Nebraska, New York, Oklahoma, Oregon, South Dakota, Tennessee, Washington, West Virginia in Wisconsin.

Oproščenje od davkov določajo Connecticut, Iowa, Massachusetts, Michigan, New Jersey, North Dakota, South Carolina, Texas in Wyoming.

Skoraj v vseh državah se pod imenom "Veterans" smatrajo "Soldiers, sailors and marines," kakor tudi bolničarke (nurses) ki so služile v redni vojski Združenih Držav.

Pavle Zgaga.

Je tk buh se jh usmil, le kega ga vanj špileje na svejt. Šur de sm taku eksajtet in nervejz, de se ves tressem. Kumej sm pršu spet k nem nazaj, taku sm biu veseu, k sm jeh spet vidu inu sm za šur mislu, de bom dabi stedy žab pr neh, k jem bom za nehne cajtenge artikle pisu, k sa me muj prjatle prasil, k bero nehne cajtenge. Na, hir, tu ga maš, pa sem spet v troubleh. Take resalušne sm naredu, kaku bom vse lepu tentu suj bizzums, kaku bom za suje frendse daju, kako bem za edžikejšej sujih kontri menov skrbu, na, pa tla ga maš!

Tristu judu! pa an ga pu pavrh. Taku se pa ne boma šle in se ne boma! Le kega sa ga spet našpilal.

Un de dan sm jem pavejdu, de se muj frends Etbini šeni in de je suja sončca tam v Mičigenu najdu, k sem je jest cubringu in jest siromak sem se že tri dni postu, de b se prprau za vehcet in za parti, k je bo muj prjatu narjedu, k se bo važenu, in jest sem jem tu za kanfidenšel pavejdu, de b samu vani tu vejdlji, de b pa vad tem enkumer neč ne čerhnil besejde. Šur Majk, kaj nejša šli v suje cajtenge tu pavajdet? pa najane v trublj prvpravit inu strašno škodo narjadet? K be jest že muj bizzum inu fajn ustanovlen, de b imu dost pejšencu k imaje harttruble de b že dost jeh cupringu, be se jest tolk ne parajtu. Taku pa glih sem kumej suj ofic vadparu, muj sajn vrati se še nej dobr pašušu, na pa tak trubel.

Le nej me pagledaje. Vidje, de imam blek aj! Vidje, kaku m je vaku vatečen? in kaku sem plov pad vačmi? Vidjo kak rejvež sem? Sej sem kumej enmal živ. Ves sem pelživan. Taku sem zbit! Pa al se vani kej zmisleje, da sa samu vani vsega teja uržeh?

Vidje, k je muj prjatu Etbineček tam v Mičigani zvajdu, kaj je v vašem papirju, je hitr pa telegraf naroču, de sa mu paslal ana številka. K je je pa prebran, ga je pa taka sveta jeza vabšla, da je letu na stešn in žumpu na prvitrain in se je sm perperlu. Glih sem stau pred suje štacuna in se msuj sajn fiks, de b bel lajpu zgladalu, kar vidim, de an človek strašni hiti prot mujmu ofic. Sej sem ga kumej spaznou. Ko pride bliz, sem ga pa padrav pa sem djau: "Havdjudu Mr. Erbinček, srečne vače! Kaku sem veseu, de te vidm. S me pa prov za gvišn pršu vabet na vohcet. Sej bom tud šu, šu! Pa prov za givšn, sej sem že gvant odru pr mujmu tejlerji. Le not pejt, le not, mam še mal tistega, sej vejš, katerga, tistga, ke se ga še imenvat ne smaj več v stric sejmovi dežel, k se smej samu takrat imenvat k munšajna. Le pejt not, le pejt!"

Jest rejvež sem mu tu še roko dat in sem djav: "Etbini, šejkhends!"

Pr tem pa, k sem biu taku veseu, pa nejsem vidu, kaku me grdu gleda s pad čela, kukr lev šohar. Mu pa prvom. "Kaj pa t je? Zakaj se pa taku držiš, k be te vse tepke na glava padle?"

"Ja, ja," je zakriču nad mana, da

sem se ves stresu. "Tepke! tepke! Ja tiste tepke te bom dau pa ke pa glau, de boš jemu dost!"

"Buh se usmli kaj pa je?" sem djau.

"Kaj je? Le not pejva, de ne bo prič," je djau, pa me je pehnu v muj office. Tam pa pategna z varžeta nehn papir, pa se prsekva pri vseh taragateh in vseh ta zaleneh in vseh ta višnjevch "buh mo vareh," pa me lop pa glau s taka sila, da som, ne vem ali je blu pet, al šest sovni vidu in glih tojk km, pa še kakih par tavžent zvezjd.

"Etbini, koga pa misliš? Imej mal srca, če že pamet nejmaš".

"Pamet! pamet! Tj, ful, ti, nimaš pamet! Kega si pa v tisteh tojih cajtengah šu pisat o mjan? Pa ke be samo vadmjane pisu, bi še ne djau, be se mi še ne feržamagal. Pa k si vasramotu muja rožca, muja gajtražca, inu sovenčenca, muja nevajsta, tega ti pa ne pržašonom." Pa m je še ana dau, de sem kar v zid vadletu.

Tk zdej vidje, kaj sa vani narjedel. Vidje kake truble mjan dejalaja. Pa nej jest še pr neh vastanem? K nejmaje nič zrajtala? Al ne vejo, de je trajba kej tud za movčat? Le kega be se v vsaka figa uteknil! Kej je blu trajba pisat vad Etbinečka in negave nevajste? Kaj jeh tu briga? Nej se vani brigaje za suj bizzum, mojga nej pa pr gmah peste. Taku sem biu pa jezen, de sem djau de bom jest tud neh taku premekastu kukr je Etbini mjane.

Tk zdej pa rajs ne vajm, ali bo kej vohceti al ne. Prec nej deneje v nehne cajtenge, de nej rejs, de je pršu muj prjatu v Amerik ase žjenit, temveč de je pršu samu na božja pot, k sa pršli tud drug balševik z Rusovskega sem, de sa boja pagavurl, kaku boja v Tugaslavij kmal začel nova vlada k boja slavensk Trotčkij nastopil valada. Vejo jest čem pa da takat bet spet prjatu z Etbinom, čem tud zdej na vohcet ne bo povabu, me bo pa saj takat k bo vladu Jugaslavje, naredu za ta velkega tardečga ka-mesarja, k bom mu vsa vablast v rakah. Takat bom pa še nem kaka gnada skazu, če me poprajje, kar sa zdej napak narjedli. Sam zdej morem jet pa prec v špetau, de se bom pazdrav da takat. Z muje balečine jem bom pa že bil paslen.

Tek nej zbugam vastaneja, samu nej se ankat pabulšaje, ker drgač se jim ne bo dobr gadil.

Pavle Zgaga.

Cesarski želodec. Nemški socialnodemokratični pisatelj Kurt Heinig, ki je uradnik na pruskem finančnem ministrstvu je izdal stvarno knjigo o Hohenzollerncih. Tu navaja med drugim, kako je cesar Viljem II. za časa vojne uredil svojo prehrano. V starem berlinskem dvorcu so bila skladišča za vsa mogoča živila. V času, ko so v Nemčiji vsled pomanjkana hirali in umirali rodovi, je bilo za Viljema in njegovo družino nakopičenih sila živil. Pšenične moke je bilo toliko, da ni bilo več prostora po shrambah, ampak so jo po 80 cm visoko nasuli po praznih sobah. Podobne množine je bilo tudi vseh drugih živil in pijač. Med glavnim stanom in Berlinom so bili neprestano na poti kurirji z živili za cesarja. Da — Viljem si je dal celo vsak dan donati iz Berlina sodec vode, ker mu drugače čaj ni šel v slast. Ko so ob prevratu meseca novembra 1918 zasedli Berlin revolucionarni mornarji, so debelo gledali, ko so našli na dvoru tolike zaloge živil. Lahko si je misliti, kako je to podžgalo njihovo razpoloženje. Nato so se mornarji dva meseca hranili iz teh zalog, a ob njihovem odhodu je vendar še ostalo: 20.600 kg pšenične moke, 4150 kg ržen emoke, 1125 kg graha, 1350 kg zdroba, 225 kg testenim, 225 kg riža, 3132 kg sladkorja, 248 kg čaja, 11.705 zelenjadnih konzerv, 2830 kg sadnih konzerv, 270 kg mesnih konzerv, 1305 steklenic smetane itd., itd. Vse to je mestna oblast razdelila med berlinske bolnišnice in lazarete. Ostalo je pa še mnogo živil, za katere navadni zemljani nimajo porabe, namreč: ogromne množine gomoljik (Trueffel), 25 kozarcev petelinjih grebenov, 500 kozarcev grenčice itd. Vse to je mestna oblast vrnila dvorni upravi. Ob takih zalogah je Viljem lahko bil bojevit in neizpros in je lahko navduševal za to, da se "vzdrži" do konca.

SVARILO ROJAKOM.

Torej "kranjski" socialisti v Ameriki zdaj nabirajo milodare za Ruse. Ako bi dotični milodari res prišli v roke ruskih vdov in sirot ter stradalajočih, bi mi nikdar ne bili zoper nabiranje, še podpirali in priporočali bi je vsakemu rojaku in rojakinji.

Ker pa smo prepričani, da nabiranih milodarov nikdar ne bodo videle ruske vdove in sirote, zato svarimo rojake, da se naj "kranjskim" socialistom več ne vsedajo na limanice. Še ni dolgo od tega, ko so "kranjski" socialisti nabirali med našimi ameriškimi rojaki "mljondolarski" sklad, pod pretvezo, da bodo z njim pomagali slovenskim vdovam in vojnim sirotam v stari domovini, pa tudi vodili propagando za jugoslovansko republiko. Nabrali so vsega do \$60.000.00.

Ko je bil denar nabran so poročali, da so poslali borih \$6.000 v staro domovino za vojne vdove in sirote. Pred nedavnim pa smo čitali, da o njih 6.000 še zdaj ni prišlo v Ljubljano, dasi so jih (?) poslali še pred par leti. Ostalih \$54.000.00 pa so socialistični koritarji kar lepo med sabo razdelili. Vozili so se v Washington in druge kraje, kjer so baje pravili, da Slovenci nočejo Gorice, Trsta, Istre in Reke. (Odgovor Skubica v Washingtonu pred senatnim odborom.) To je vse kar so storili za jugoslov. republiko. Več tisočakov so darovali Proletarcu in drugim svojim listom v podporo. Kar niso mogli sami voditelji in kolovodje "kranjskih" socialistov porabiti, so poslali v staro domovino v korita svojih sodrugov. Kristana so poslali z mnogimi tisočaki od milijondolarskega sklada v staro domovino, da je tam kupil Blaznikovo tiskarno. Ostali denar pa je porabil za monarhistično propagando namesto republikanskega in prvi prisegel zvestobo in vdanost kralju in mornarhiji.

Iz teh vzrokov svetujemo rojakom širom Amerike, da naj niti rumenega centa ne dajo v roke naših "kranjskih" socialistov, ker so se že večkrat izkazali nevrednih najmanjšega zaupanja naroda.

Socialistični voditelji v Nemčiji in pri nas. German Wilke je izstopil iz neodvisne socialistične stranke. Svoj izstop je opravičil v knjigi, kateri je dal naslov: "Zlato tele." Iz te posnemamo sledeče stavke: Oglelal sem si voditelja stranke. Opazovanje je bilo uničujoče. Vsi voditelji niso mislili na socializem, temveč na to, da

sebi osebno koristijo. Tudi v neodvisni socialistični stranki imajo judje glavno in odločilno besedo. Kaj ima n. rp. velekapitalist bankir Simon iskati pri neodvisnih? Zakaj so naredili tega mnogokratnega milijonarja za pruskega finančnega ministra? In dalje: pri komunistih večkratni milijonar, odvetnik Herzfeld, je li on sposoben da reši delavstvo iz socialne bede? In slednjič: Parvus-Helphand, zvezda Izraelova, ki je pri kupčiji premoga zaslužil nad 60 milijonov, bo li on zato, da se premogovniki socializirajo? — Židovski velebankir Schwabach-Wolf je podaril socialno revolucionarni "Republiki" en milijon, čemu neki? V uredništvu socialističnega lista "Vorwaerts" sede judje: Stampfer, Kutner, Preiser, Bernstein, Lepere, Schiff, zakaj? Pri drugem delavskem listu "Svoboda" sede židje Hilferding, Hertz, Karfunkelstein, Stoesinger, zakaj? — Tako piše bivši socialist, ki pozna svoje. — Pri nas ni nič boljše. Le mesto judov vodijo socialiste brezverci milijonarja Etbini in Ant. Kristan, Korac, Bubšeg i dr. Zakaj?

Princ Sikst Parmski na Mažarskem. V Budimpešto je dopotoval princ Sikst, brat bivše cesarice Zite. Svrha njegovega prihoda je ta, da pride v stik z monarhističnimi krogi in da se informira o uspehu njihove akcije za vrnitev Karla na Mažarsko.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, najnižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

W. Szymanski.

Vodim uspešno že tri-in-trideset let svojo dobro založeno trgovino z raznim pohištvom. — Vsak, ki poizkusi pri meni, je moj stalen odjemalec. Tako boste tudi Vi, ako le enkrat poizkusite in se prepričate o kakovosti mojega blaga. V zalogi imam najfineše postelje, naslanjače, kuhinjsko pohištvo in sploh vso pohištveno opremo.

Predno si kupite pohištvo drugje pridite in oglejte si mojo trgovino, ki je Vam vedno na razpolago.

Se priporočam vsem Jugoslovonom!

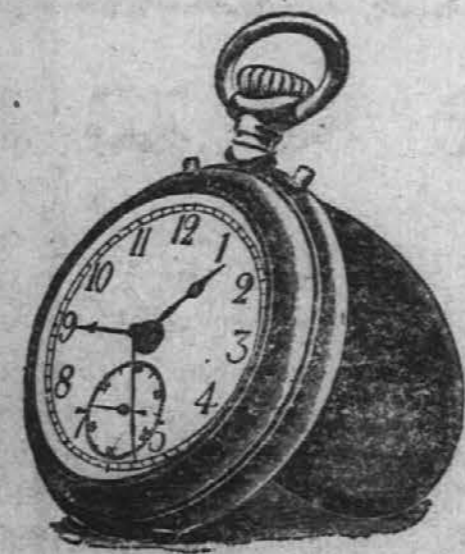
1907 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

PHONE: CANAL 597.

Najznamenitejša ura na svetu.

Ura, ki jo vidite tukaj na sliki, vam predstavlja najznamenitejšo iznajdbo na tem polju v tem stoletju. To je posebne vrste ura, ki je obenem tudi BUDILKA, dasiravno njena velikost ne preseza velikosti majhne žepne ure. Ali si morete predstavljati kako drugo uro-budilko, ki bi jo lahko seboj nosili v žepu svojega telovnika? Če morate n. pr. ob 3:15 popoldan kaj posebnega storiti ali kam iti, naravnajte dotični kazalec na to uro in minuto in v pravem času boste opozorjeni. Ako bi radi kdaj zaspali za kake pol urice, bodiš doma ali kjerkoli, samo naravnajte uro, kdaj vas naj zbudi in vas bo zbudila. Ako morate iti na vlak ali pa morate peči piške ravno določen čas, prepustite kar Mrs. Uri, naj vas ima ona naskrbi. Gotovo je to najbolj uporabljiva in najbolj privlačna ura, ki je bila kdaj napravljena za ta denar.

Ta ura je napravljena izredno trpežno, je lepo srebrno ponikljana, 16 štev. in brez pokrova, ima osebo prvovrstnih kaminov. Švicarsko kolesje in je garantirana za 25 let. Vredna je veliko več, kakor znaša cena, za katero jo prodajamo, toda da seznanimo javnost s to ura in našo firmo, smo se odločili, da jo bomo prodajali po izredno nizki ceni \$10.75. Popolno zadovoljstvenar ako nam pošljete uro nazaj v desetih dneh.

ZASTONJ. Tisti, ki uro takoj naroči, daji v darilo in popust, ma ZASTONJ prav lepo pozlačeno verižico za uro.

Ne pošljite denarja naprej! Izrežite samo ta oglas ter nam ga pošljite, zraven pa priložite 20c za poštne in pošiljatvene stroške in kadar boste dobili uro in verižico, nam pošljite \$10.75. Ne odlašajte, temveč naročite takoj, ker ta ponudba velja samo za malo časa!

VARIETY SALES COMPANY,

1016 Milwaukee Ave.,

Dept. 359,

Chicago, Ill.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

DEKLA ANČKA.

(Dalje.)

Napisal F. S. Finžgar.

Med desetim opravilom je bila Ančka sama v kuhinji; prvič, odkar je služila. Dekli in hlapca so bili v cerkvi. Janez je imel opravka v hlevu. Vsa vas je praznično molčala, iz dimnikov se je lahko kadilo, tuintam je zadišalo z ognjišča po cvrtju. Pri fari je pozvanjalo. Gospodinje varuhinje so se ob zvojnju prekrizale in krotile nagajive otročaje, ki še niso razumeli zvona.

Ančki je šlo na smeh, tako se ji je zdelo zalo, ko je sama gospodinjala. Bele rokave si je visoko zavihnila, ruto je imela zavezano zadaj, da ji je čepela, kakor avbica na lepo počesanih lasih. Celo mamino naročilo je prekršila in na svojo roko pristavila boljše jed, da ne bi kdo izmed poslov rekel, češ, skoparila je in nas cedila, da bi se priliznila gospodinji, hinavka.

Ko je odzvonilo pozdvigovanje, je vstopil Janez. Golorok je bil, polikani rokavi so se svetili, kastorec je imel nekoliko postrani, ob rožastem telovniku mu je bingljala težka veriga in srebrn konjiček se je zibal na njej.

"No, gospodinja, ali boš kaj presolila?"

"Če mi boš ti dosti gledal na prste, nič ne rečem, da bi ne."

Ančka je prestavljala težek lonec in se ni takoj ozrla. Ko je pa pogledala Janeza, je tlesnila z rokami in se zasmejala.

"Oj, kakor ženin!"

Nato je vprla roke v boke in ga pomerala.

"No, kaj mar nisem ženin?"

Ančka ga je gledala in še nikoli se ji ni zdel tako zal.

Janez je stopil k njej in ji položil roko krog vrata.

"Pozdravljena, nevesta!"

Ančka je sklonila glavo na rožasti telovnik, ali samo za hip. Hitro je odvila njegovo roko z vrata in ga hvaležno stisnila za roko, kjer se je svetil njen prstan.

"Če bova tako kuhala, potem ne bo samo presoljeno, ampak bo tudi prismojeno."

Zvonko se je nasmejala in stopila k ognjišču, Janez je pa sedel na stolec in gledal njene kretnje, njene drobne roke, ki so neprenehoma begale od lončka do lončka.

"Ančka," je začel počasi, ko je ves vznemirjen prekinil molk. "Danes ti razodenem nekaj, česar ne uganesh."

Ančka se je ozrla čez rame in nirekla. Le hitreje je mešala prežiganje v kozici.

"Vem, da ne uganesh."

Spet je premolknil in se začel igrati s konjičkom pri verižici.

"Povej!" je izpregovorila Ančka in v glasu je bila slutnja in hrepenenje.

"Z očetom sem govoril."

"Z našim?"

"Z Vašim in vse sva se domenila."

Ančka je zardela, žlica, s katero je mešala, ji je padla iz rok. Hitro se je sklonila ponjo, še hitreje je pri-skočil Janez in razkrilil roke, jo objel in šepetal:

"Si že moja, vsa moja, samo moja?"

Ančki je žlica spet zdrsnila na tla, oči so ji zažarele in se vlažile, rdeče rože na Janezovem telovniku so ji zamigotale pred očmi in samo jecljala je:

"Saj veš, saj veš."

Od fare se je oglašil zvon, Ančka si je popravila ruto, Janez je zažvižgal po predverju, kakor majev kos v vrbi.

Pri obedu je bila vsa družina izborne volje. Dekli sta pripovedovali, kako je stari cerkvenec uhljal otroke, ki so barantali za podobice med kaplanovo pridigo, Lukec jim je pripovedoval zgodbo o tiskem svetniku, ki so ga pajki zapredli, da

ga niso dobili sovražniki. Ko je Ančka postavila na mizo tretjo — vti-hotapljeno jed — so se vsi še bolj razveselili in hvalo dajali, 'novi' gos-podinji. Te pohvale je bil Janez tako srečen, da je poklical Lukca, mu stisnil goldinar in ga poslal v krčmo.

"Boljšega naj da! Hitro teč — in ne ubij!"

Trčili so, Janez in Ančka prva, z Mihom nazadnje. In še tedaj ga An-

Slovenskim rojakom v Chicagi naznanjam, da sprejemam zdaj nove

UČENCE ZA PIANO.

Sprejemam začetnike kakor tudi take, ki so se že učili drugje. Poučujem v slovenskem in angleškem jeziku po najmodernejši pianistični metodi. Poučujem v svojem stanovanju. Za osem ur na mesec zahtevam \$5.00. Garantiram za uspeh.

IVO RAČIČ,
1847 W. 22d St., Chicago, Ill.
Tel. Canal 98.

HISA NA PRODAJ

Proda se štiri nadstropna hiša, ki ima krasno iz kamna zidano pročelje, spodaj trgovina, zgoraj in zadaj pa je prostora za šest stanovanj. Sedajna najemnina nosi \$1800.00. Hiša nima sicer napeljane gorkote, ima pa že pripravo za greti hišo. Najemnina se lahko zdatno zviša.

Hiša se nahaja na 2007 Blue Island avenue.

Cena hiši je: 12,000.00. Kupi se lahko na poljubne pogoje.

Za vsa pojasnila vprašajte na telefonično številko: Randolph 6624.

VINKO ARBANAS

CVETLIČAR IN PRODAJALEC

vsakovrstnih

CVETLIC IN ROŽ.

Izvršujem vsakovrstne pogrebne vence. Pri meni dobite najlepše šopke za ženitovanje in druge slavnostne priredbe. Priporočam se Sloven-cem, kakor tudi vsem Hrvatom in Slovanom v Chicagi in okolici.

1320 West 18th St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4340.

JUGOSLOVANI

ki nečete pozabiti svoje matere in svoje družine ji morajo poslati

DENAR

predno nastopi zima in beda. Kadar pošljate denar obrnite se name po cenik. Pošiljam

Krone—Dinarje—Dolarje po najnižjih cenah.

Prodajam šifkarte.—Opravljam vse bančne posle.—Sprejemam denarne Uloge in plačujem 4 proc. obresti.

EMIL KISS,
BANKIR
133 Second Ave., New York.

HISA NA PRODAJ

blizu slovenske cerkve.

Dvonaadstropna, v vsakem nad-

stropju po šest sob, kopalnica in e-

lektrična razsvetljava:

\$3000.00.

Za nadaljna pojasnila vprašajte v

uredništvu "Edinosti", 1849 W. 22d

St., Chicago, Ill.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

627 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE

Izdajajo MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

Povabljeni ste

da pridete v našo trgovino in si ogledate naše nove vzorce oblek za jesensko in zimsko sezono.

Moške in fantovske obleke v najnovjših "stylih" po novih znižanih cenah. Fantovske in moške obleke z dvojnimi hlačami prodajamo sedaj po:

- \$30.00,
- \$35.00,
- \$40.00 in višje.

Posebna vrednost pa je v moških površnih suk-njah za jesensko in zimsko sezono, v najnovjšem "double breasted style" katere dobite sedaj za: \$15.00, \$20.00, \$25.00, \$30.00 in višje.

Pridite k nam in izberite si iz dobrih oblek najboljšo obleko.

Naša trgovina je od prta vsa tork, četrte in soboto zvečer.

NAŠA TRGOVINA JE OD PRTA VSA TORK, ČETRTE IN SOBOTO ZVEČER.

JELINEK & MAJER

Corner Blue Island Ave. and 18th Street.

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKURA je najuspešnejše na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstrani; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravi. Brusintinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma naradni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem Vam jih zastonj.

KRASEN KOLEDAR in žepno knjižico pošljem vsakomur zastonj, pošljite mi le \$4 za poštino. V potrebi velja te knjižica vsakemu več kot \$10.00. —

JAKOB WAHČIČ

6702 Bonna Ave., N. E. Cleveland, O.

DVE LETI DELA IN VSPEHA. 1919--1921

Ob nastopu meseca avgusta je imela tvrdka ZAKRAJŠEK & ČEŠARK za seboj leto trdega dela in pa tudi vspeha.

Okrog 2. avgusta 1919 je njen ustanovitelj Leo Zakrajšek prišel v New York iz Milwaukee, Wis., sam si izposloval potrebna zastopstva, odprl urad in se lotil dela z zavahanimi rokavi v zavesti, da točno, pošteno in vstrajno delo mora prinesiti vspeh.

V teku dveh let je ta tvrdka odpremila v Evropo nad petnajst sto potnikov, nad petato potnikov je prišlo z njenim posredovanjem iz starega kraja in blizu tristotisoč dolarjev je bilo poslanih skozi njo.

V dveh letih je iz skromne potniške pisarne postalo bančno podjetje, ki posluje pod državnim nadzorstvom in ima svoje direktne bančne zveze z Ljubljano, Mariborom, Zagrebom, Trstom in Dunajem.

Za tak rekord bodi v prvi vrstvi izrečena zahvala številnim prijateljem in zagovornikom.

Na podlagi dosedanjih pridobitev pa je ta tvrdka danes bolj kakor kdaj prej v stanu biti na službo onim, ki:

- ki potujejo v domovino;
- ki žele dobiti svojce iz starega kraja ter onim, ki hočejo poslati denar v stari kraj, kakor tudi onim,
- ki imajo kake druge posle s starim krajem.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

Zakrajšek & Češark

SLOVENSKA BANKA

70 Ninth Ave. (med 15th in 16th St.) New York, N. Y.

TELEFON: Watkins 7522.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe prilžnosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.